

Schram

Journal af en Nordmands Reyse fra Norge til det

Bergen
1791

Tillykke med din eBog

Du har modtaget en eBog via **Det Kongelige Biblioteks EOD-service**.

Vi håber, du vil finde den både nyttig og let at anvende. eBogen er leveret til dig som en søgbar PDF-fil, og det giver dig nogle særlige anvendelses-muligheder.

Hvordan du bruger eBogen

Læse på din skærm

Du kan åbne og læse eBogen via din almindelige PDF-reader, der ligeledes giver dig mulighed for at bladere mellem siderne og zoome i teksten.

Udskrive på din printer

Du kan skrive hele – eller enkelte sider af - eBogen ud på din egen printer.

Gemme på din computer

Du kan let gemme eBogen på din private computer, USB-nøgle eller diskette.

Søge tekst

Du kan søge efter ord, dele af ord eller hele sætninger, i eBogen ved at bruge PDF-Reader'ens indbyggede søgefacilitet. Denne finder du ved at klikke på ikonet "Search" , eller trykke på tastaturknapperne [Ctrl+f].

Kopiere og genbruge tekst

Du kan kopiere tekst fra eBogen ved at klikke på ikonet "Select toolbar" , indramme den tekst, du ønsker kopieret og trykke på tastaturknapperne [Ctrl+c]. Du indsætter teksten, hvor du ønsker det, ved at klikke [Ctrl+v].

Kopiere og genbruge billeder

Du kan kopiere billeder fra eBogen ved at klikke på ikonet "Snapshot Tool" og indramme billedet, du ønsker kopieret. Du indsætter billedet, hvor du ønsker det, ved at klikke [Ctrl+v].

Betingelser for brug

Bruger du eBøger fra Det Kongelige Biblioteks EOD-service accepterer du samtidig de betingelser, der knytter sig til brugen af disse pdf-filer. Den vigtigste af disse betingelser er, at du kun må anvende eBøgerne til personlig ikke-kommerciel brug.

Læs alle betingelserne på <http://books2ebooks.eu/odm/html/kb/da/agb.html>

Journal

af en

Nordmands Rejse

fra Norge til det middellandske Hav,

da han

med flere bleve af de africanſke Armateurs
giorte til Slaver i Barbariet, med hans
Rejse derfra til hans Hiem igien,

tilligemed

en Beretning

om

Indbyggernes Sæder og Skikke, med sand-
færdig Fortælling om adskilligt.

Forfatter udi 29 Capitler.

Det alt er

Her J Sandfærdighed.

BERGÆT, 1791.

Trykt i Ks. Kongl. Majests. privilegerede Bogenstrykkerie,
hos Rasmus S. Dahl.

Uden erholdt Tilladelse; tager jeg
mig den Frihed at underkaste dette
ringe og eenfoldige, dog sandfærdi-
ge Skrift Hønhædle Hr. Cancel-
lieraad JACOB JENSEN
Protection, i den visse Formod-
ning, at min tagne Driftighed ikke
ilde tilregnes mig, som har haft og
som endnu haver daglig Prøver af
Dem og Deres Hr. Faders Omsorg
og Goddædighed mod mig og Mine,
* 2 som

som forbinder mig til, aldrig at glemme,
men stedse at forblive mine
Herrers forbundne og pligtskyl-
dige Tiener, saa længe jeg lever

Her i Staden.

Gunsti-

Gunstige Læser!

Den Patriotiske Tilskuers første Aargang, 96de Blad, den 103 Side, har givet mig Anledning at skrive mit Livets Løb fra mit 19de til 23de Aars Alder. Vil nogen for- tænke eller hadle mig for, jeg lader saadant ringe Skrift komme i Trykken, maa jeg have den Ære at forklare mine Venner Aarsagen dertil, som er: Først for at undgaae at skrive flere slige Skrifter, eftersom ingen honet Person fand nægtes saadan ringe Fortælling til Giennemlæsning, hvoraf 2de ved Laan ere blevne ulæselige og i løse Blade; Andet: for at fornøye de Nysgierrige, og de, som finder Be- hag i at vide, hvorledes en saa kaldet barbarisk Nation omgaaes deres Slaver, og hvorledes de i adskillige Tilfælde lever og bestyrer deres Sager; og endelig efter endeel Vens- ners Anmodning, og for den ringe Bekostning af Skriftets Verdie for dem, som gider gierne at læse sandfærdige Be- retninger. Med min eenfoldige Skrivemaade, ville mine Venner behage at tage til takke; thi jeg er hverken studeret eller øvet Skribent, men kun ulærd og læg Mand

Her J Staden.

Capitlernes Indhold.

1te Capitel.

Autors Rejse fra sit Hiem til Italien - - pag. 1

2det Capitel.

Autors fatale Rejse fra Italien til Africa - pag. 2

3die Capitel.

Hans Lykke udi en ulykkelig Stand - - pag. 8

4de Capitel.

Hans foranderlige Lykke hos sin Herre - - pag. 16

5te Capitel.

Hans Herres Tieneres Tal, Betiening og Dragt - pag. 22

6te Capitel.

Hvorledes det gik ham, imedens han var fangen,
til hans Bortrejse dersfra igien - - pag. 27

7de Capitel.

Autors Rejse fra Tunis i Barbariet til Italien
igien, til hans Rejse dersfra igien - - pag. 35

8de Capitel.

Autors Dagbog, eller Journal, fra Livorno over
Land til Amsterdam - - pag. 39

9de Capitel.

Fortsættelse af hans Rejse til sit Hiem - pag. 43

10de Capitel.

Om atskilligt, som hændede ham og andre i den
Tid han var i Africa - - pag. 47

11te Capitel.

Om en Prindses Strangulering . . . pag. 53

12te Capitel.

Autors Herres Project eller Indfald, med adskillige
sloesne Hændelser, som tilfaldt Autor i sin
Slavestands Tid . . . pag. 55

13de Capitel.

Autors Gunst eller Yndest af sin Herre, med
anden Fortælling . . . pag. 60

14de Capitel.

Maltesernes Skiebne, som til Tunis bliver opbragte,
med en særdeles spilt Rulle af en Malteser . . . pag. 65

15de Capitel.

Om Hof-Slavernes gruesomme Straf for ringe For-
seelser, med en af Prindsernes artige Indfald . . . pag. 70

16de Capitel.

De Tuniske Prindsers Rejse udi Landet, hvorfor
og hvorledes . . . pag. 73

17de Capitel.

Den liden Stad Bardoes Beskrivelse, med Hoffets
Indretning udi den . . . pag. 78

18de Capitel.

Om Vand-Kunsterne udi Hoffet . . . pag. 88

19de Capitel.

Om Prindsernes saavel som andres Spiisemaade . . . pag. 93

20de Capitel.

Om Tunesernes Rettergang, Domme og Domme-
nes Udførelse . . . pag. 99

21de Capitel.

Hvorledes Bepen og Prindserne giver Fremmede
Audience . . . pag. 103

22de Capitel.

De Tuniske Vrindsers Sommer- og Vinter- Dragt,
saavel hiemme til Guds som ude til Hest • pag. 107

23de Capitel.

Staden Tunis Beskrivelse, med Bygningsmaaden
der udi Landet • pag. 112

24de Capitel.

Om Indbyggernes Skikke i adskillige Tilfælde • pag. 117

25de Capitel.

Om Landet i sig selv, med dets vilde og tamme Dyr pag. 125

26de Capitel.

Om Landets Frugter, Fugle og Fiske • pag. 128

27de Capitel.

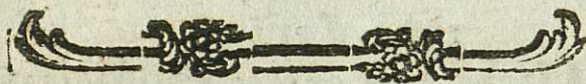
Om smaae skadelige Dyr og Insecter • pag. 134

28de Capitel.

Om de ordinaire Slavers Omstændigheder i
Tunis • pag. 137

29de Capitel.

Autors Herres Afskildring (Den yngste Vrindses
Portrait) • pag. 142

ite Capitel.

Ar 1747, den 23de Martii, gif jeg fra mit
Eiære Fædreneland og Hodebne som Matros med
et Floystfieb, circa 250 Ræster drægtig, Frue Allida
Faldet: Efter at Coursen var sat norden om Fær-
øerne og Engeland, indfaldt en Storm af Norden,
som forarsagede os nogle Seyls Forliis, med me-
gen Victualies Bedærvelse. Skibet vilde ikke lude
Koret, formedelst Mangel af Seyl, hvorfor
Skibet drev tverts for Vinden udi tre Dage, som
var Skærtorsdag, Langfredag og Løverdagen der-
efter; imidlertid frygtede vi at strande paa Fær-
øerne. Den, som allene er kun oplært til Søe-
mand, kand ofte forvente slige Omstændigheder,
og faaer derfor troste sig selv, og fatte frisk Mod,
eftersom han intet andet Raad veed; han har in-
tet andet lært; han er nu for gammel, at lade sig
lære en Profession; men een, som har lært et
Haandværk, han lover i slig Nød, at benytte sig
af sit Haandværk; Han tænker da: hvor godt skal
det smage mig, om jeg helst undgaaer denne Fare
og

og Uroe, at arbejnde paa Landjorden flittig om Dagen med maadelig Udkomme, og hvile mig roelig i min Seng om Natten. Saa gif det mig, da jeg dog ikke holdt det, forend jeg kom i større Fare. Da Stormen var lagt sig, døde en Matros; han blev, efter Sømands Maade, inballeret i Sepladug, hvorudi kom en Deel Streen, og over Bord kast. Den øvrige Ben blev lagt tilbage med god Løkke, indtil vi ankrede i Bayen af Gibraltar først udi Maji Maaned. Da vi havde lodset lidt af Læsten, gif vi til Bassalone; men 3die Dag derefter gif vi derfra igien, og ankrede den 14de Junii paa Livorno Reed.

2det Capitel.

Nar 1747, den 8de Augusti, gif vi fra Livorno med baglasted Skib, for at fortsætte Reysen til Callere paa Eylandet Sardinien; men den 11te samme Maaned, paa Dagvagten, (det er fra Klokken 4 om Morgenen til Klokken 8) da vi var, efter Visning, lige for Sardiniens nordre Ende, observerede vi i Lee (det var paa Styrbord Side) tvende Seplere; De løste et Skud til Signal, at vi

vi skulde brase bie, og forvente deres Komme; Vi
 tonte da Hollandſt Flag, og blev ved vor Cours,
 uden at brase bie; De gav os atter et Skud med
 Kugle, som strøg os meget nær, thi vi hørte Kug-
 lens Suus. Vi observerede samme Tid, at de
 tonte Tunisiſt Flag, som forårsagede os Belym-
 ring, formedelt de vare vore Fiender. Vore ſex
 Canoner bleve satte i Stand og Luntten i Brand,
 det Danſke Flag bie, vore Underſyl opgivne, og
 alle formanet til Agtsomhed og Flid. Da Fienden
 nærmede os i Lee, bleve de trende om Styrbord lige-
 gende Canoner affyrede med Skarp. Vi bekom
 fra dem igien nogle Canon-Kugler, som strøg os
 meget nær. Imidlertid blev der bliſt ſtille, Skibet
 kunde ikke vændes. De tvende Capere, som var
 en Halvgalley med 14 Par Rorer og en Roe-Baad
 med 7 Par Rorer, roede atter ud, og ſiden vendte
 ſig og ſogte vort Kiølvand; men førend de kom ſaa
 vide, lod vi atter afgaae trende Skud, men ingen
 Kugle, desværre! gjorde dem Skade. Imidlertid
 gjorde vi underſte Rahyeten ledig for Styrbordſ-
 Porten, og tog en Canon af Dækket og laae i ſame
 me. Den blev lad og affyret paa dem; dog traf
 Kuglen dem ikke. De roede os ſtrax op til under

Spenlen, og raabte de Ord: *Mayne Bandera!* Det skulde sige: Lad Flagget gaae ned! dog holdte de ikke op at skyde med *Musket-Rugler* over Hytten, saa ingen derfor vovede sig til at gaae op paa Hytten for at affire Flagget. De igiennemborede *Sep-lene* med *Musket-Rugler*. Til sidst løb vor Kof op paa Hytten og affør Flag-Linen. Han bekom med det samme en Snert af en *Musket-Rugle* i sit Laar eller Lænd; thi de vilde ikke entre over, førend Flagget var nedkommet. Saa snart Flagget var faldet, saa man dem entre paa trende Steder, en deel kom ind igiennem Roergangen (mellem Kahyt og Hytten), andre igiennem Kogs-Porten paa Bagbords Side; de fleste entrede op ad deres Fokkemastes-Rud, og derfra sprang ned paa Hytten. Alle havde deres 2de Pistoler i Liv-Skierfet og en Sabel i Haanden. Saa snart de vare entrede, tog enhver sig for, først at afflæde os indtil blotte Kroppen; ja vi beholdt hverken Bux eller Skjorte. Vi bleve alle, undtagen Capitainen, afflæd saa nøgne, som et Menneske er fød til Berden, og det med saadan Zver, at jeg for min Part havde trende Personer om mig paa een Gang, som vilde have hver sit, og ikke vente paa hinanden.

Jeg

Jeg bekom, ved denne deres Strid om mig, Tid til at practicere tvende Sols Knapper, som jeg havde i Skjorte. Ermenne, i Munden; Jeg meente, at samme i sin Tid kunde forskaffe mig Brød til en Dag eller meer; men vor Capitain blev befriet for at afklædes, de tog kun hans Hat og Værk af, samt hans Skoe med Spender, men i øvrigt beholdt han hvad han havde paa og hos sig i sine Lommer, som ikke var lidet; thi paa Kahyts. Bordet havde vor Capitain sat en Pung med Gulds Mynt, hvoraf enhver af os havde Frihed at tage, men ingen, som jeg ved, benyttede sig deraf, uden vor Capitain, som havde fyldt sine Buxer. Lommer, som han urørt beholdt, og blev ham til Deel. For Hytten, eller øverste Kahytte, som var Capitainens Logie, blev af Reisen (Caper. Capitainen) sat Vagt, for at ikke den Gemene skulde udplyndre samme. I Rummet og mellem Dækkene var enhver tilladt at opsnappe hvad de kunde finde. Efter at de ved deres Sabel havde aabnet Kiste. Låggene, rev de som glubende Ulve den eene af Haanden paa den anden hvad de fandt deri; Enhver bandt deres opsnappede sammen, og bandt det fast paa Ryggen, sprang over Bord i Søen, og

bragte det, ved at svømme, om Bord paa Capseren, som var lagt lidet fra Skibet; men de, som ikke vare duelige at svømme, trakke det eene udens paa det andet, saa at de saae ud, som udstoppede Creature og Narre, hvorover vi i al vores Besøvelse maatte dog lee. Da altsaa ikke meer var at finde for dem, blev det mindste Fartøj eller Ror-Baaden lagt til Skibet, hvorudi vi alle 16 Personer bleve indsatte og om Bord bragte paa den halve Galley. Da var Klokken circa 9 Formiddag. Imidlertid fra det søære Beyer vi havde norden om Færøerne til denne Dag, da vi bleve giorte til Fanger, maatte vi, som Matroser, spise Grød med fin malet Harpix beblandet, saasog Ried, som lugtede meget ilde, hvorom (efter Søemænds Stil) blev loddet. Alt Grøden var beblandet med Harpix, kom af, at Victualien af Bryn i Fade, som laae stuet i underste Kabinen, kom løs og sloges i ru af den søære Slingring Gloyten (Skibet) gjorde mellem Søerne, da vi drev iverds for Binden. Skab-Dørrene, hvorudi var indsat Harpix, Mahling med Olie &c., sloges aabne, og saaledes blev Harpiken med Bryn beblandet, saa at Brynene var overtrukne med Harpix, og skulde vi først fortære disse

disse bittere med Harpir overtrækte Gryn, førend de gode i Behold havende kunde begyndes paa, da saaledes de gode Gryn faldt i Barbarernes Lod. Vor Capitain fik Sted bag i Galleyen, vi andre lidt fremmenfor. Udi fem Dage vare vi om Bord paa dette Fartøj; thi før kunde de ikke indseyle Tunis Reed. Imidlertid havde vi et meget ondt Leye; thi paa de blotte Roe, Bænke var Stedet, vi skulde hvile om Natten. Vi bekom to Gange Mad om Dagen, som bestod af grønne Oliven med Olie og Edikke over, samt meget gamle Hvede, Kavringer, hvoraf Ormene maatte vel udslaaes, førend de med Smag kunde spises. Vandet, vi bekom til Drikke, var meget lidet og slet. Udi samme fem Dage maatte vi taale at høre og see meget, som var imod vores Sind og Smag, saasom, den søle Sække, Pibes Lyd i Morernes affskyelige Dands, som er sammensat af modbydelige Manerer og Gebærder; De menede og, ved ofte at igiengage de Ord: Jesu, Maria, at spotte og ralere os; Dog var der om Bord endeel retsindige og velcænkende Tyrker eller Musselmænd, som høyligen baade beklagede og trøstede os. Den første Dag sad vi med blotte Kroppen udi Solens stærke

Heede, som forarsagede os store Bylder eller
 Band • Blærer paa Kroppen; men mod Astenen,
 da det blev lidet koldt, købte Reisen (Capitainen
 paa Galleyen) endeel gamle Klæder af sine Folk, og
 gav os paa. Jeg bekom for min Person en Tøye
 af sort haart Badmel, som var saa stiv af Ureen-
 lighed, at den kunde næsten staae af sig selv, samt
 lige saadan en Buks. Tøyen forarsagede mig
 stor Smerte, i det den gnavede Hull paa Byldere-
 ne, som jeg havde paa Kroppen af Solens Hee-
 de. Den siette Dag, som var den 16de Augusti,
 ankom vi til Anker paa Tunis Reed. Ved Stran-
 den var et overmaade Frydesfrig for den store Priis,
 som de saae fulgte med. Vi bleve derpaa ved en li-
 den Barke i Land førte til Søe • Castellet, Guleta
 ta kaldet.

3die Capitel.

Imidlertid der blev gjort Anstalt til vor Rejse fra
 Guletta til Staden Tunis, bleve vi af en hoonet
 Fransk Skibs • Capitain, som laae paa Reeden,
 tilgode gjorde og forfriskede med Viindruer, Figen
 og Delicat klist Hvede • Brød, som og beklagede os

i vor Ulykke. David paaminder mig i Psalmen 103, 2det Vers at siunge:

Melodie: Hvo ifkun lader Herren raade.

I.

GUD see Lov! som mig paaminder,
 Hvad jeg noed, strax jeg kom paa Land:
 En fremmed Mand, jeg vel erindrer,
 Bespiiste alle femten Mand
 Af Landets Frugter, Brød med meer,
 Hvori man Guds Belgierning seer.

2.

Barmhiertig GUD og hellig Fader,
 Dig see Pris, Tak, Ære og Lov,
 Som Trængende aldrig forlader,
 Om end de bleven er et Rov;
 Jeg dette troer: du fand og vil
 Din' Troende Hielp sende til.

3.

Om end de nøgne var afflædde,
 Ja, som de kom fra Moders Knæ,
 Da er du, GUD! den, som fand redde
 Den, som blev lignet med et Fæ!
 Saa god er GUD, vor Skabermænd,
 Han seer dog til den fattig Stand.

A 5

4. Min

4.

Min Siæl! lov HERren, giv ham Ære!

Min Siæl! tænke paa din Guld og Mand!

Saf HERren, som lod Manden være

For mig tilred' i fremmed Land!

Guld lad den Mand en mangle Brød!

Beslign ham, GULD! indtil hans Død!

5.

Og dig skee evig Lov, min Skaber!

For hver en Kæffelse, saaog

For hvad af meget godt jeg haver

Af dig bekommet og modtog!

Min Siæl skal evig love dig,

Ære-æenig GULD i Himmerig.

Denne samme gode Franske Skibs-Capitain havde det Uheld, efter et Aars Forløb derefter, at blive opbragt til Tunis, og gjort til Slave med alt sit Mandskab, og det formedelst en eenfoldig Reis, (Caper-Capitain,) som declarerede Franskmandens Pass at være falskt og urigtigt; men denne Reis blev for sin Forseelse afstraffet med 300 Vidkeslag under sine blotte Gudsaalet, og assat at være længere Capitain. Saaledes straffer Barbarene. De anseer ikke altid Personer; En For-

nemme

nemme og en Gemeen straffes efter Omstændighederne paa liige Maade. En, som har forseet sig, fandt ikke vente at blive ustraffet: Er han riig, maa han desuden betale Beyen en anseelig Summa Penge. Imidlertid maatte denne Franskmand med sit heele Mandskab gaae med andre Slaver daglig i Arbejde, indtil Sagen var kommen i Rigtighed ved den franske Consuls Mellemlhandling. Vi bleve da, efter en Times Ophold ved Gulletta, satte paa Afener og Muul-Esse, og toge Beyen til Tunis, som ligger Landevejen at regne en fjerdedeel tyds Miil fra Gulletta. Paa samme Bey passerede vi over Rudera af den gamle berømte Stad Cartago, hvor endnu var at see Stykker af nedbrudte Muurer, hvor der opholder sig Slaggermuuse og en Mængde Skorpioner. Den første i Spidsen af dette Tog, var Reisen paa Halv-Galleyen, som brystede sig af sin Priis. Om os var en stor Skare af Godgiængere, som fra adskillige Stæder vare sammenløbne, og som ofte paa samme Bey spottede og beløe os, og raabte: Jesu, Maria! meenende derved at gjøre os Bændere. Vor Reis, som anførte os, bragte os igiennem de fleste store Bader i Tunis, for at lade see sin
store

store gjorde Priisens Mandſkab af 15 Personer; men i diſſe Gader maatte jeg modtage mange Vidskeſlag paa mine blotte Fødder af den ugudelige Ungdom. Fra Tunis igien reed vi til den lille Stad, Bardo kaldet, hvor Beyen med Prindsene holdte Hoff og reſiderer. Denne Stad Bardo ligger en fjerdedeel Mil længere inde i Landet. Da vi komme til Stads-Porten, maatte vi ſtige af Muul-Eſlene og gaae med blodt Hoved igiennem en lang Gade til Beyens Palle. Vi kom endelig op ad nogle Marmor Trappe-Steeene til en ſtor med Marmor belagt Borgaard: Vi blev derpaa alle 15 forſt indført til den middeſte Prindses Sahl, hvor den yngſte Prinds, hans Broder, var hos. De betragtede os kun, og lod ſig af vor Capitain oplyſe, hvem ſom af os forſtod at ſkrive og regne, og da de fornam af ham, at de fleſte af os var derudi Kyndige, bleve de ligesom glade. Vi bleve derpaa indførte i Beyens egen Sahl, ſom udtog til ſin Tieneste i Hoffet fire Personer; Derefter igien bleve vi indførte til den middeſte Prinds, (hans Navn var Hammet;) han udtog to Personer til ſin Tieneste. Samme Tid og Sted udtog den yngſte Prinds, med Navn Selemang, mig til ſin Tieneste,

neste , og for den ældste Prinds , ved Navn Junis ,
 som ikke var tilstæde , blev to Personer udvalgt ,
 saa at vi , som skulle tiene ved Hoffet , var i alt nie
 Personer , og de yngste af det heele Skibs Mand-
 skab. Capitainen blev , efter den svenske Consuls
 Forlangende , ham betroet , som for hans Person
 var Caution. Vor Capitain blev altsaa for Op-
 varning og Arbejde befriet ; levede den gandske Tid
 i Consulens Huus , som Consulens egen Son ; De
 øvrige fem af Mandskabet blev hendsendt til de Christo-
 ne Slavers Banier ; Det er en stor Bygning ,
 hvor alle Slaverne ere om Natten indsluttede , for
 at gaae paa Arbejd den tilkommende Dag med de
 andre Slaver. Saasnart vi , til Hoffets Tieneste
 udvalgte Slaver , var skildt fra de andre , bleve vi
 ledsaget hen i et Bærelse , hvor Levingerne af Beng-
 ens Taffel var henbragt. Der need vi en Forfrisk-
 ning af alt Gode , saasom : Riisengrød , Ruskus ,
 Kaldet , (paa det der i Hoffet brugelige Sprog ,
 Lingua Franca ,) er et Slags Mafrongryn , saa fine
 som Krudt , og som foges under luft Laag i et Dors-
 slag alleene med Dampen af Riis , som foges un-
 der Grønene i sin Raaber . Pande , Smale Riis ,
 steege saavel som fegt , Siff , ligesaa steege og fegt ,
 med

med mange andre Rætter, foruden mangfoldig
 Slags Frugt. Dette spiste vi med største Appetit,
 tænkte ikke, at det skeede fordi, vi vare udtagne til
 Hoff-Tjenere; thi vi forventede, straxen at blive
 sluttede i Jern og hendsendte til Slave-Arbejde.
 Vi forestillede os et Slaverie, hvor to Personer
 lænkes sammen, og altid maa følge hinanden, som
 vi fik at see, saasnart vi havde sat Foden paa Landet
 ved Gulletta; men disse vare Misdædere af
 Landets egne Folk, som for store Misgierninger
 vare dertil dømte. Vi tænkte ligesaa at blive sendt
 for Ploven, just fordi saadant var os fortalt i
 Barndommen; men vi befandt langt anderledes,
 Gud være Lov! Da Natten brød frem, blev jeg
 bragt op i et Værelse, hvor jeg saae mange unge
 Mennesker af min Alder, iførte smukke Klæder, be-
 satte med Guld-Træsser. De adspurgte mig om
 meget; men jeg forstoed dem meget lidet; thi det
 Sprog, der tales, er bedervet Italiensk, som
 der kaldes Lingua Franca. Vor Tale til samme be-
 stod meest at forklare sig med Gebærder, hvortil de
 vare meget vel øvet. Jeg blev af disse samme vist
 et Sted, hvor jeg skulde legge mig den Nat, og
 bekom dertil et hvidt Baves Dækken at ligge paa,
 samt

samt et andet lige saadant at bedække mig med;
Men da endeel af Natten var forløben, opvaagne-
nede jeg: Jeg sadt mig overende paa mit Bæde: Jeg
græd og sukede uden Ende. En Italiener, fød
paa Eylandet Tabarca, som var vaagen og hørte
mig, stod op og adspurgte mig, hvorfor jeg saa
hiertelig sukede og græd, eller hvad mig manglede?
Jeg viste ham min blotte Ryg og Skuldre, hvor
Huuden var borte af de hvide Bylder, og gav ham
med Tegn at forstaae, at min blotte og hudesløse
Krop ikke fordrog det Uldne Under- og Overdæk-
ken, thi jeg havde ingen Skjorte paa, hvorpaa han
oplukte sin Kiste, og gav mig en Linnen Skjorte og
Buxer, ligesaa en Bomulds Hue paa; derpaa sov
jeg ind, og velsignede ham i min Slummer for sin
beviste Barmhiertighed mod mig. Denne Person
var en Catholiker, dog var hans Hierte ømt og
barmhiertig, og derhos var han en god Christen
af det Slag, skjønt ikke ældre, end omtrent 20
Aar gammel. Den følgende Dag løb bort med
at betragte og lade sig betragte, og bekom, ligesom
de andre Hoff-Tjenere, god og lækker Spiise af
mangfoldige Slag, tilligemed adskillige Slags de-
licat

licate Frugter, som alt kom fra den yngste Prindses Taffel, hvis Tjener jeg var bleven.

4de Capitel.

Paa den tredie Dag bragte de mig til Badstuen, hvor jeg blev behandlet efter Landets Skik paa det bedste, og derudi (Badstuen) iført min nye Klædning, som bestod udi en Linnen Skjorte uden Linsninger for Armene og uden Krave om Halsen, en hvid Linnen Bux, gjort af omtrent 12 Allen Sleslærret, der rakte mig fra Hosterne til ned om Anklerne, en hvid Demittes Brystdug, til baade fremme og bag, saa at den maatte paatrækkes over Hovedet, en dito Demittes, som knæppes sammen fremme, og havde, saavel indenfor Knapperne som Knaphullerne, hvide Silke Snorer, en Finger bred, Knaphullerne bestod af hvide Silke Lisser, sadt i smaae Løkker, der udenpaa en staalgraae fin Klædes Trope med halve Armer, som rækkede kun til Albuen, og havde Guldraad Knapper og Knaphuller, og der indenfor Guldræsser, en Finger bred. Uter udenpaa denne en rød fin Klædes Trope uden Armer, ligesaa besadt med Guldraad Knapper,

Knapper og Knaphuller, og en Finger bred Guldræffer; samme tilknæppes ikke, men altid hænger aaben, saa at de andre Undertrøyer maa siunes: Om Livet et blaaegraat af Linnen og Silke mileret Skierf, omtrent 8 Alne langt, med lange Frønder i Enderne: Paa Hovedet en liden rød Hue, kun som en halv Kugle at ligne, thi den staaer kun paa Kronen, og ikke rekker ned til Ørene: Paa Fødderne et Par røde Saffians Pampuser. Jeg blev i denne nye Dragt forestillet min Herre, som var den yngste Brinds, gammel 28 til 30 Aar, ved Navn Selemang. Nu var jeg da bleven Hof-Tiener. Jeg havde intet noget vist at udrette; jeg stod kun ved de andre til Tieneste, og for at jage Gluerne bort med en Svøbe af røde og hvide Hesteshaar, som var indsat udi et Elphenbeens Skæft, eller og at staae med Band udi en Porcellains Spillskaal tilrede, hvoraf Herren drak til Spiisen, saag at frembringe, naar han havde spist, en Raaber fortinnet Rumme med lige saadan en Bandkande med Lud, for deraf at staae Band paa hans Hænder, naar han toede sig efter Maaltidet, med andre saadanne smaae Forretninger, saasom: Wille han gaae til Sieralliet, saa fulgte vi med som Laqveier

er til Sieralliets Port: Wille han ride paa Jagt, eller til en eller anden Have, noget fraliggende, eller og til sin Moders Begravelses-Capel, saa fulgte vi med, hver paa en smuk Muul-Vesel; dog benyttede en venetiansk Slave, som var ligesaa en Hoff-Tiener hos samme Herre, sig af min Tieneste: Hans Post var at opvarte 30 a 40 Canariesfugle, hver i sit Buur, og ligesaa at lukke op Seralliets Port for Herren, naar han vilde gaae derhen, og imidlertid være for Porten, imedens Herren var der, for at lukke til igien efter ham, naar han kom derfra. Disse tvende Poster fik han mig at forrette for sig; men da Herren fandt mig altid der at staae, naar han kom derfra, saa blev han tilsidst meget misfornøjet, besynderlig da en Aften indfaldt et meget haart Veyr med Regn, Kulde og sterkt Blæst, da blev han saa meget fortørnet, at han spurgte Bassechesakken, (de christne Tieneres Over-Commandeur, og selv en Slave og Hoff-Tiener,) om jeg var hans og de andre Slavers Slave, med de Ded: at han efterdags aldrig ville see mig der staaende; men at samme Post skulle alternere mellem alle hans christne Tienere, som ikke havde noget besynderligt at beopagte. Imidlertid fornåm han selv,

og ligesaa hørte af de andre, at jeg allerede talde temmelig vel det der brugelige Sprog, kaldet Lingua Franco; thi godt Italiensk tales der ikke i Hofset, formedelst den Blanding af alle Slags Italienerne. Jeg blev derpaa sat til Overda Golfo, (Klædekammer. Bogter.) Min Post var da at have i Bevaring og Conservation Herrens Gods af allehaande Slags, saasom hans Gangklæder af Ulden, Linnen, Flovel, Damast, Taftes og Brocades, tilligemed hans Sadler, Bidsler, Støvler og Sporrer, med Pistoler og Sabler, heele og halve Stykker Klæde, Lærreder og Demitter, samt mange rare Sager af Guld og Sølv, som bestod meest af Lomme-Uhrer, Snustobaks-Daaser, Røgelse-Karre, Rosenvands-Glasfer, Armes-Baand, Guld-Ringe, med adskillige Slags Guld-Smykker. Endeel af disse Sager var rigelig indfattet med ægte Steene, Juveler og Diamanter, foruden mange løse Juveler i Kister, saasom heele Dusener af Silke Tørklæder, med mange andre Sager, som ey fandt ihukommelse eller opregnes. Til alt dette med meere, havde jeg 3de Kammere, hvorpaa vare nogle store Kister og Skabe. Over alt dette maatte jeg holde Bog, og derfor giøre

Regnskab, thi ofte blev noget saadant indkøbt af fremmede rejsende Kiøbmænd, og mig leveret til Bevaring, og ofte forærede Herren noget bort, hvorved jeg af den, det bekom, nød en Gave af 1, $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ Ducat, efter Tingens Verdie og Personens Stand. De 3de Kammere, jeg til alt dette betroede havde, var hos hinanden, saa at man kunde gaae af det eene i det andet. Et af disse, som var det længste, var omtrent 4 Alne bredt og 14 Alne langt. I dets eene Ende var et Vindue, dog kun af Jern Gitterværk; thi Glas Vinduer brugtes ikke i min første Tid. Ved Siden af dette Vindue stod et høyt Skab, hvor ovenpaa stod endeel Sølv Kæggelse, Karre og Rosenvands - Glasfer; Blandt disse sidste var en af meget smukt filegrans Arbejde, hvor indenfor var Glasfen som en Florentiner - Glasfer af Skab, og var forgyldt, der kunde omdrejes inden for det filegrans Blomsterværk, og igiennem Vinduet kunde man see over endeel af Hoffets Tæge, som alle ere flade og næsten lige høje, saa at man kunde tage Spadseergange der ovenpaa. Paa dette lange Kammere hændede mig 2de fatale Omstændigheder, som vare disse: Jeg havde blandt min Herres Sager i Bevaring endeel Buer med en Raager fuld af

Pille,

Piile, med hvilke jeg diverterede mig iblandt, med at skyde til Maals, hvorved jeg engang skød saa feyl, at jeg skød Pilen ind i saadan omtalt Rosenvands-Glaske, hvoraf der kom et Hull i den forgyldte Glaske, og for at dette ikke skulle komme mig til Last, drejede jeg den indvendige Glaske saaledes, at Hullet blev bedækket af en stor filegrans Blomster, saa at det gik af, uden at blive bekiendt i min Tid. Det andet Sløgne var, at jeg skød igiennem Gatterverket efter en Kat, som stod paa et lægere Tag. Denne Kat traf jeg saaledes, at Pilen stod ham igiennem Bugen, hvoraf Katten blev rafsende, skreg jammerlig, og løb i største Hast over endeel Tage, og endelig tilsidst kom udfor Tager ned paa Borgaarden, hvor han løb hid og did med megen Skrig. Min Herre, som just samme Tid sad hos sin Broder i hans Audience-Sal, hvis store aabne Dør vendte mod Borgaarden, hvor Katten løb an og skreg, havde talt disse Ord: Dette er vist nok Englis Arbeyd *); thi han nævnede mig aldrig for andet. Jeg slap den Gang for videre Tiltale.

Imidlertid

*) Heraf kand sees, at denne Herre besad et særdeles elskværdigt Sindelag, som han ligesaa beviste i mange andre Tilfælde, baade mod mig og mine Medtjenere eller Slaver.

Imidlertid tænkte min Herre af en vis Sigelse, at vi Norske forstod paa en egen Maade bedre end deres at tillave Kaffe, hvorfor jeg blev hans Kaffetillaver; men da denne skidne Post ikke harmonerede med Gwarda Golsfo, (Klædekammer, Bogter) hvor man mangen Gang om Dagen maatte til Skorsteenen, for at tillave Kaffe, foruden at brænde og støde den fin, saa blev jeg af Herren besalet, at udvælge af mine Landsmænd en dertil beqvem; men da den jeg udvalgte tænkte, at saadan Post kunde i sin Tid forarsage ham Ophold til Befrielse at komme detsfra, naar Løsningen skulle stee, saa undslog han sig, og ville heller gaae i svært Arbejde med andre Slaver, saa udvalgte jeg dertil en Engælænder, som var tagen med en Glensborger Skibs Capitain. Denne Engælænder fandt sin Regning derved; thi han profiterede maanedlig om trent 5 Mark Danske. Ved denne Post, Klædekammer, Bogter, forblev jeg min øvrige Slavetid.

5te Capitel.

Sos denne Prinds, ved Navn Selemang, var i min Tid 11 christne Slaver, som vare Hoff-Tjenere,

nere, alle Klædte i lige Dragt, dog med forskellige
 Coleurer, som enhver havde Frihed at udvælge, ef-
 ter sin Gue. Den første eller fornemste var Basses-
 chesack: han har Opsigt, at enhver af de andre
 christne Tienere forretter, hvad dem tilkommer med
 Algisomhed og Hurtighed, og at intet usømmeligt
 passerer. Han har Frihed at straffe sine Medtjene-
 re, naar de det fortienet. Den anden Post er
 Gverda Golso: (Klædekammer, Bogter.) Det
 var den Post jeg forestod, hvorom tydelig tilforn er
 meldt. Den tredje Post er Gverda Letta: han
 har Herrens Sengenekammer i Opsun, tilreder hans
 Seng, og maa være tilstæde, for at gaae Herren
 tilhaande, naar han vil gaae til sengs; thi disse
 Herrer bliver ikke hos deres Hustruer om Natten,
 men sover allene i deres egne Gemakker, udenfor
 Seralliet. Den fjerde Post er Gverda Aqua: han
 har Confecteurer i Bevaring, og maa altid have i
 Beredskab det bedste og friskeste Vand, naar Her-
 ren forlanger at drikke. Den femte Post er Gver-
 da Candelle: han har Børlysene i Bevaring, og
 antænder samme hver Aften. Han annammer hver
 Maaned et vist Tal eller Bægt, hvormed han pro-
 fiterer ligesaa; thi halve og støkker Lys, ja og un-

Dertiden heele Lys, sælger han til sin Fordeel. De
 øvrige 6 Tienere, som gemeenlig ere de yngste og
 sidst ankomne, har intet noget vist at paapasse, u-
 den kun at staae om Taffelet, naar Herren spiiser,
 for at bortjage Gluerne, eller og at kiole ham med
 en Fier. Bifte, flye ham Vand at drikke af en
 Porcellains Spullskaal, og at slaae Vand i hans
 Hænder, naar han toer sig efter Maaltidet, og at
 gaae med som en Laqven, naar han gaaer i Has-
 ven, til Hestestaldene eller til Seralliet, med flere
 saadanne smaae og uviste Forretninger. Disse 11
 Christne Tienere nyde alle Klæder af eens Verdie.
 Sommer. Dragten bestaaer af 2de Skiorter, 2de
 Sleslærrets Bøjer, 4re Demittes Brøstduger,
 hvoraf 2de ere til baade fremme og bag, saa at de
 maa trækkes paa over Hovedet, men de andre to
 ere aabne fremme, med Silke Snorer og Knapper,
 en Klædes Trøje med halve Ermer, thi Ermene
 rækker kun til Albuen; dog lader ingen Christen Tie-
 ner i Hoffet ostere sig gjøre saadanne, uden før-
 ste Gang allene, som de maa tage imod, som ube-
 kiendte og nyekomne Slaver; de legger heller noget
 til, om de haver Raad dertil, og lader dem gjøre
 med lange Ermer, som Vinter. Trøjerne. Uden-
 paa

paa denne sidst ommeldte faaer de endnu een uden Ermer. Samme bruges gemeenslig uden Under-Troer paa blotte Skjorte, Ermane i den største Varme. Paa disse sidste toe ommeldte Troer ere Guld-Snorer og Guldtraaed Knapper med Guldtraad Lisser til Knaphuller. Vinter-Klædningen bestaaer af 2de Skjorter, en Klædes Buks af 3 Alne fint Klæde, en tilluft Klædes Brøstdug, som maa trækkes over Hovedet, een aaben fremme, Lito med Guld-Snorer og Guldtraad Knapper og Knaphuller, en Klædes Troje med lange Ermer, ligesaa med Guld-Snorer, Guldtraad Knapper og Knaphuller ned ad fremme, og ligesaa for Ermane fra Albuen til Pulsen, en rød Hue og et Par Pampuser af rødt eller guult Saffian, efter ens hvers eget Godtbefindende; hvert Aar et nyt Skierf af Silke og Linnen meleret, omrent 1 Al. bredt og 8 Al. langt, med Grøndser af $\frac{1}{2}$ Allens Længde for begge Ender. Af Klæde har enhver Frihed at udvælge den Couleur, ham behager, undtagen grøn; Den maa ikke bruges af nogen Christen, ikke engang af Tyrkene selv, uden saa er, han kand regne sig af Mahomeds (deres falske Prophets) Slægt eller Afkom. Hver toe Aar faaer

og en Christen Hoftiener en blaae Klædes Yders
 Trøye med en fast Hætte at fæste over Hovedet for
 Kulde og Uvejr. Samme Trøye er kun af groft
 Klæde, da de forommeldte ere af Klæde til 3 Rdlr.
 Allen. Denne sidst omtalte Trøye rejker kun en
 halv Allen nedentil for de andre Trøyer. Hvert Aar
 bekommer man i alt 12 Par Pampuser. Foruden
 alt dette, leveres enhver Hoftiener hver Maaned 2
 Pund Grøn. Sæbe til sine Linnen. Klæders So-
 ing, det man selv maa besørge, og hvortil man
 gemeenlig finder og bruger en af de Christne Sla-
 ver, som desimellem gaaer i Slaverie med at bære
 Bygnings. Materialier af Kalk og Steen med des-
 lige. Endnu holdes en Tiener, som gemeenlig ud-
 vælges af de ældre Slaver, og som faaer kun en
 ringere Klædning af Verdie; Den bærer Maden
 fra Seralliet, hvoraf Beyen og Prinserne med
 de Christne Hoftienere spiser. Samme Person har
 i Bevaring paa sit Logie, Ost, Oliven, Olje,
 Vedikke, med Frugter og ferskt Brød, hvorhen de
 Christne Hoftienere indfinder sig om Morgen, og
 tager sig deraf Frokost, enhver hvad de lyster.
 Endnu foruden disse ommeldte Hoftienere, som alle
 ere Christne Slaver, havde min Herre 6 unge Re-
 negarder,

negarder, som med Billighed kunde kaldes Hoff-
 Passier. Samme Renegarder ere unge Christne
 Slaver, som antager den mahomedanske Religion;
 De har slet intet at udrette, og faaer et meget
 smukt Leberie. Sommer-Dragten bestaaer af
 Damastes Trøyer med brede Guld-Presser besat,
 fine Hollandskærrets Buxer, pure Silke Skiers-
 fer med colorede Silke Turbaner paa Hovedet:
 enhver af dem en smuk Ride-Hest med kostbart Ri-
 de-Tøj, et Par Pistoler, med Sabel og meer.
 Disse rider næst og omkring Herren, naar han er
 til Hest, og har ligesaa en smuk lad Musket liggens-
 de over Sadelen. Uden disse, holder Herren end-
 nu en ældre Renegard, som gemeentlig er en Pers-
 son af god Indsigt og Forstand; thi samme har,
 i Herrens Graværelse, at befale saa fuldkommen,
 som Herren selv.

6te Capitel.

Udi min Slavestand, som bestod i 3 Aar, 2 Maas-
 neder og 25 Dage, var mine Forretninger, som
 beskrevet er. Jeg manglede intet, uden Friheden.
 Al min Sorg bestod i Længsel til mine Forældre,
 Benner

Benner og mit Hiem; Ja det Haab, vi havde om Friheden, gav os Glæde midt i Sorgen, under nogle Glasfer ged Viin, som vi hemmelig og paa hemmelige Steder fortærte, trøstende os selv ved de Ord: Giv Fangerne Viin, at de ikke vanskægter i Fængselet.

Strax efter vi vare tagne til Slaver, eller opbragte til Tunis, haabede vi, 5 a 6 Maanederefter at see os udløste, eller friekøbte af den Danske Slave, Casses Capital, men det gik langt anderledes; thi et heelt Aar løb forbi, inden vi høste det mindste dertil. Da saadan Tid var forløben, kom endeligen Commissionen at udløse os i en riig Jødes Hænder i Tunis. Denne han skulle accordere om vor Udløsning; Han var, til vor Ulykke, en Jøde, som der til Lands er kun ringe agtet, og ikke tør, om han end bedre veed, tale dem imod, (Beyen og Prindsene,) men kun tale dem efter Munden. Vore Herrer vare saa urimelige, at de begierde for hver Person 1000 Venetianske Zechiner eller Hollandske Ducater, og for vor Capitaln dobbelt, eller 2000; og endelig ville min Herre (den yngste Prints) ikke frigive mig for Penge, men absolut ville for mig have et Par af de smukkeste

ste og største Holsteenske Heste, og ligesaa et Par Oxen af samme Slag; Dette kunde Joden ikke driste sig til at forestille min Herre, som noget ugiørligt. Der gik megen Tid bort, førend man noget hørte om dette deres urimelige Begier, og endnu beholdt Joden Commissionen, at accordere om os, men altid blev det ved det samme. Tilslidst skrev vor Capitain selv til Kiøbenhavn, og forestillede dem, at, hvis det skulle komme til Ende med os, maatte Commissionen fratages Joden, og gives den i Tunis værende Hollandste Consul i Hænderne. Dette skeede og. Den Mand var i Hoffet i megen Høfagtelse, torde tale og forestille dem Umueligheden, hvorfor de tilslidst sandt sig i at lade de i Arbejd gaaende Slaver, tilligemed Capitainen, frikøbe for saadan Priis, nemlig: Vor Capitain for 1000 Venetianske Zechiner, Styrmanden 500, Sømmermannen ligesaa 500, og for hver af de andre 200 Zechiner, med Løfter, at vi andre om en gandske liden Tid skulle ligesaa frigives; men, af! hvor smertelig maatte vi see paa, at disse vore frigivne Landsmænd bekom deres Friheds-Pass. De bleve frigivne 4 Maaneder før end jeg. Den Hollandste Consul arbejdede idelig paa

paa vor Befrielse. Han vandt og saa meget igien, at 3 af mine Medbrødre, som var Hoftienere, beskom sin Frihed $1\frac{1}{2}$ Maaned forend jeg. Dette smertede os igienbærende meget paa nye. Endelig kom den Dag, han og vandt os 5 sidste frie. Jeg tænkte ikke paa Friheden den Tid; thi jeg var kommen i al for stor Yndest hos min Herre. Han undte mig gierne Friheden, men derhos ikke kunde finde sig i at give mig den. Jeg var samme Tid meget bedrøvet og melancolisk, men en Aftenstund den 5te November 1750, da jeg sad for mig selv og smøgede en Pibe Tobak paa et Bærelse, hvor de andre Christne Hoftienere havde deres Sengelse og Kister, var tilstæde hos min Herre, hans Broder Mehammet og hans Farbroder Morat. Denne sidste var en Mand paa 40 Aar. Han havde annammet af den Hollandste Consul 500 Szechiner, som en Foræring, og for at overtale Herreerne til at friegive os; thi samme Prins var meget elsket af sin Broders Sønner (Printserne, vore Herrer.) Han havde samme Aften talt om mig, til min Befrielse. Endeel af mine Medtienere stode hos dem til Opvartning. Jeg blev paaraabt, at komme til Herren, thi han kaldte paa mig. Jeg greb

greb strax iommen et Stykke Mastic og tyggede, for at fordrive den Aande, som helst Tobaksrøgen forarsager; thi vi havde altid saadant tilreede, efter som Herren hverken fordrog ond Aande, Sveelugt, eller smudsige Klæder. Da jeg kom ind, forstillede jeg mig meget nedslagen og bedrøvet, som jeg altid tog i Algt at være længe for den Dag, i den Tanke, at bevæge ham til at friegive mig. Jeg ventede paa, hvad Herren havde at befale, men han taugde gandske stille. Hans Broder Mehammet tog endelig Order, og sagde til mig: Gaf hen og tak din Herre, som nu i Alften giver dig din Frihed! Jeg stod lidt, ligesom jeg ikke troede dette behagelige Ord, indtil Herren selv med en meget behagelig og alvorlig Miine med Mit tilstod det, hvorpaa jeg strax nærmede mig, for at kysse Herrens Fod, som gøres altid af enhver ringe Stand, som haver noget besynderlig at takke for, men Herren trakke Foden til sig, og rakte mig Haanden at kysse. Jeg fældede ved det samme nogle Taare, og det manglede kun lidet paa, at Herren selv havde gjort det samme; thi han talde ikke et Ord, men kun saae paa mig, som een, der var betagen af Sorg eller Glæde. Jeg blev strax lidt munter igen,

igien, og spurgte ham, om det maatte være mig tilladt, Morgenens derpaa at gaae til Staden, hvorpaa han svarede: Reys du; men kom op igien og annam dit Friepass og en Billiet, hvorefter du skal annamme lidt Proviant til din Reyse. Jeg kyskede ham atter paa Haanden, vendte mig og gik bort; Men førend jeg kom til Døren, omfavnede en mig meget tier Ben af Glæde: Han var en Holsteener Styrmand, fød i Emerlef, tagen med en Glensborger Skibs-Capitain, navnlig: Martin Flor. Samme Styrmand var nyelig antagen til Hofstener hos min Herre. Ved hans Omfavning kysede han mig og gratulerede mig, som forarsagede de trende nærværende Printser en Fornøjelse og Forundring. De havde ikke ventet, at han havde i deres Nærværelse og i samme Sahl viist sin Glæde, men han var ligesom betagen af Glæde, og ikke sandsede sig selv, hvor han var. Han tænkte derhos: at eftersom de friegave os, saa kunde han og snart vente at blive friekøbt og løsgjoven; Thi førend vi alle først tagne Danske vare udløste, kunde der ikke tales om dette Glensborgeres Skibs Mandskab. Jeg reyste Morgenens derefter til Staden Tunis, for at besøge gode Venner, og forblev

forblev den følgende Dag og Nat i mit antagne Logement hos en skotsk Mand som holdt Biinhuus og Herberg for Fremmede. Morgenen mod Middag igien, som var den 8de November, gik jeg atter til Hoffet i Bardo, jeg bekom da hos Herren det belovede Pas, med en Billet, hvorefter jeg i Tunis annammede haardt Hvedebrød, Olie, Smør, Oliven og Edike. Min Ranson var den 6te November. min Herre leveret, jeg tog derpaa Afsteed med alle mine Medtjenere og Benner i Bardo, og reyste samme Dag den 8de i Compagnie med mine andre 4re Landsmænd, som blev frislagt med mig af deres Herrer, tilligemed en ung Dreng fra Glensborg, som kun havde været Slave udi 7 Maanedes der; hans Opførsel gjorde, at hans Herre, Bepenselv, ikke kunde lide ham. Den Hollandske Consul blev derfor tvungen at friskøb ham med os, som var Drengens store Lykke, thi havde han ikke bleven ransoneret, saa troer jeg forvist, at samme Dreng havde bleven ihjelslagen under deres Vidster, eller og af Frygt for Døden bleven en Tyf eller Mahometan; thi der boede intet Godt hos ham. Denne ryggesløse Dreng fulgte med os indtil Kiøbenhavn. Vi var altsaa alle 15 Personer friskøbt og betalt

C

med

med 4900 Venetianske Zechiner (Ducater) med beregnet den Foræring som maatte gives Beyens Broder Morat, som overtalede Beyen selv med Prindserne at frigive os som tiende i Hoffet. Vi 5 Moriske, glad og fornøjet, inviterede samme Aften nogle Venner til os i vort Logement, hvor vi med dem fornøiede os med Musik, god Spise, Kaffe og Vin Natten over, indtil Morgenens den 9 November. Bore Musikantere vare frie Slaver, fødte paa Eyland Tabarca. En Frie-Slave kaldes en, som vel er Slave, men giver aarlig en Afgift til Beyen for at arbejnde for sig selv, eller ernære sig af hvad de kan, hvoraf ere mange i Tunis, og det formedelst, at da Eyland Tabarca blev indtagen af Tunesiserne, befandtes derpaa 1400 Mennesker af Mænd, Kvinder og Børn, som alle bleve Slaver, disse have meget formeeret sig i Tunis, blandt samme ere mange Haandverks-Mænd, endel af dem holder Vinhuus, de skienker saavel for Mahomedaner som Christne, og naaer en Tyrk ikke haver at betale med, saa kalder funden Christne Bert sine nærhøis boende Med-Colleger til sig, og afklæder Tyrken et eller andet til Betæling. Disse Tyrker tør derfor ikke klage, af 2de Marsa

Marfager, først fordi han ikke bor, efter Alcoranen, drikke Viin, andet fordi Gverdianbacion, som er øverste Opsynsmand over de Christne Slaver, og som skal forsvare de Christne Frie Slavers Rettigheder, altid maa assistere dem for Overlast af Tyrkerne.

7de Capitel.

Var 1750 den 11te November reyste vi fra Staden Tunis med en Barcha ned til Castellet Gulletta, hvor vore Passer blev efterseet, og derfra videre ombord paa en Fransk Setie, (Skib) hiemmeheorende i Marsilien, som laae seylfærdig til Livorno; den 18de samme Maaned gif vi Seyl fra Tunis Reed; den 19de ankom vi til Ladepladsen Biserta, hvor vi indtog Erter, Bønner, Canari-Fuglefrøe og endeel Uld-Sække; den 23de gif vi Seyl fra Biserta, og endelig ankom den 6te December til Livorno; paa Reysen fra Biserta til Livorno slog Tordenen i Skibet, hvorved endeel af Mandskabet som sad under Dækket, blev for nogle Minutter gandske lame; vi maatte og for contrarie Veyr løbe ind i en Havn paa Corsica, Florenzo kaldet,

Ved samme Skib var og en anden Passager, som
 var en ransoneret Neapolitaner; om samme vil jeg
 melde følgende sandsfærdige Historie: Da vi, ef-
 ter at have holdt Søen temmelig længe for contrair
 Wind, blev mellem Skibs-Mandskabet megen u-
 anstændig Tale og Suurseen paa os, som Nord-
 mænd og Lutheraner, da de dog udi de første Dage
 vare baade høflige og tjenstagtige, maatte vi
 dog tilsidst høre af dem, at vi Lutheriske vare Aars-
 sag til den langvarige contrair Wind og stormende
 Væjr; den eenfoldige ommeldte Neapolitaner brød
 endelig ud med diss Ord, thi Samvittigheden vaage-
 nede hos ham: Jeg har heller vist nok Skylden,
 sagde han; thi jeg har været Capitappens (Ben-
 ens Seilbevarer) Slave, og været brugt til at
 reenholde hans Værelser, samt til at bære Bræn-
 de og Band; men da min Herre søgte oftere sine
 Medhustruer end sin Frue, saa annomerede hun
 mig at betjene sig i Steden for sin Mand, hvilket
 jeg og gjorde min gandske Slavetid. Til Bidnes-
 byrd paa, at samme er Sandhed, sagde han vi-
 dere, vil jeg vise Eder, hvad hun forærede mig ved
 sidste Afseend: Han gik derpaa til sin liden Kiste og
 optog af samme Foræringen og vilste for alle, en
 fuldkom-

fuldkommen stor Guld-Ring, hvorudi var indsat-
tet en Diamant og 2de smaae Rubiner, et Nøste
Udgarn og 2de Pulvere i Papiir, som han skulde
indtage paa Søen, men havde intet endnu af sam-
me forbrugt. Skibsfolket fældede strax denne
Dom, at alt med hinanden maatte strax overbord
kastes. Den eensfoldige Neapolitaner fandt sig strax
deri, og udi alles Paasyn kastede det alt i Søen;
men Veiret og den contraire Vind vedvarede som
før. Endelig ankom vi til Livorno, som sagt er,
den 6te December. Skulle jeg give Portrait af
samme Person, saa var han vel en Guds Skab-
ning, men derhos, om saa maa siges, ligere en
Bavian end et Menneske; alligevel kunde hans
Huusfrue, som var en fornemme Dame, finde
Behag udi ham. Denne Stakkel var af Forstand
ikke at ligne med en fornuftig Skabning, men hel-
ler lignede et uskyldigt Creatur.

Den 8de December gif vi ind i Casarette i Li-
vorno, for der at udligge de bestemte 40 Quarantin-
dage. I værende Dage bekom hver Person af os
til Underholdning hver Dag 2 Paul, det er om-
rent 24 Skilling Danske, saaaog blev hver Person
leveret 43 Paul og 10 Gras, hvilket blev saaledes
berege

beregnet: Til en Hat 3 Paul, en Hue 3 Paul, en Skjorte 7 Paul og 4 Gras, en Trøje 6 Paul og 4 Gras, en Buks 12 Paul og 4 Gras, et Par Strømper 3 Paul og 6 Gras, et Par Skoe 7 Paul og 4 Gras, et Par Skoespænder 1 Paul. Quarantinen forløb med Fornøjelse. Der udkom imidlertid mange af Staden til Lazarette, for at see os ankomne frikøbte Slaver i vores smukke africanke Hof- Leberie. Da Quarantinen var til Ende, bekom vi atter til Klæder 40 Paul. Udi de faa Dage, vi opholdte os i Staden Livorno, reysse jeg med 3 af mine Landsmænd for Placier udi Caret til Staden Pisa; dog skeede denne Placier-Reyse meest for at giøre 3de gode Benner Compagnie et Stykke paa Benen til Genua. Udi Pisa blev vi Natten over, og reiste Dagen derpaa igien til Livorno.

Efter at vi havde faaet vores Italienske Reyses Pass af den Danske Consul i Livorno, bekom vi af den Riibmand, vi var adresseret til, hver af os 130 Paul og 4 Gras, tilligemed et Brev til Madame Dreyer og Ortman's Contoir i Amsterdam, med Formaning, at reyse uden Ophold. Ved Afsked hos den Danske Consul, bekom vi hver til Foræring 6 Paul og 5 Gras. (8de

8de Capitel.

Aar 1751, den 13de Januarii, gik vi bort fra Livorno til Gods over Florenz a), Lugano, Bologna, Modena b), Regio, Parma c), Borgo St. Domin,

a) Udi Florenz tilkiøbte vi os 3 Par Pistoler med Kugler og Krudt, hvoraf vi tog hver sin, for i største Nøds Tilfælde at forsvare os mod Røvere, som paa disse Grendser findes i færdeleshed.

b) Udi Modena og Regio fik vi ikke Tilladelse at komme ind i Staden, men maatte gaae uden om Stadens Mure til den reale Landevej igiennem dyb Sne, og veed jeg ikke, hvorfor det skeede.

c) Mellem Borgo St. Dominico og Parma traf vi 3de Røvere, dog gjorde de os ingen Skade. De udforskede os kun, om vi havde Penge, ved at vise og tilbyde os adskilligt Guld-Arbeyde, som de havde til salgs for ringe Kjøb, efter deres Sigelse. Samme var indfattet med Juveler; men om det var virkelig Guld og ægte Juveler, lader jeg staae ved sit Værd. Havde vi buden dem paa samme, tænkte vi, at de saaledes kunde tænke, at vi havde Penge, men vi foresilte os for dem, som fattige Betlere, som vi og saae ud at være, hvorfor de endelig forlod os. Vi mødte derefter 6 Ryttere, som udspurgte os, hvad Bøyn de 3de Personer havde taget? Da vi havde un-

Domin, Florentiola, Piacenza, Casala, Lodi d),
Marignano, Milano e), Como Lugano, Bellenz,
med mange og adskillige smaae Stæder f), og ende-

C 4

lig

derrettet dem derom, satte de i fuldt Løb efter dem, ind-
hentede dem og førte dem fangne ind til Florensvola, for-
medelsi en Adelsmands Bogn, som de havde plyndret.

d) Da vi vare ankomne i Herberg til Lodi, fornam vor
Vert, at vi var forsynet med Pistoler, som er strængelig
forbuden at føre med sig i Herberg paa de Grendser. Vi
maatte derfor uden Ophold barbeenet ud af Huuset; dog
ledsagede hans Son os i stum Mørke til et stort Huus,
kaldet Maltefer-Riddernes Herberg, hvor ingen Inqui-
sition angaaende fremmede Reysende stcer; men i dette
Herberg kostede os vort Maaltid med Leye og lidet Vin
2 Rdlr. for hver Person.

e) Udi Milano folgte vi alle 6 Pistolerne for gandske ringe
Værd, og det formedelsi den store Hazard vi var udi med
dem, og af Frygt for at komme paa nye i Slaverie; men
store Kaarder, Sabler, med andre store Gevæhre eller
Berger, er tilladt, men intet Berge, som hemmelig fand
stiuless under Klæderne.

f) Mellem et Stæd, kaldet Trriol, og et andet Stæd Or-
sarra, maa man passere et høyt Bierg, kaldet St. Got-
hardis. Naar samme Bierg passeress, og man er paa det
høieste, finder man et Hospital og et Giestgiverie, hvor
man fand saae alt godt af Mad og Drikke til Forfriskning

lig den 4de Februarii over Lucerner. Sæen til Lucern, som fra først til sidst (fra Livorno til Lucern) skal, efter vore havde Berters og Medreysendes Sigende, samt den derover holdte Dag. Bog, blive . . . 94½ Tysd. Mil.

Den 5te Februarii gik Reysen videre fort til Gods fra Lucern, indtil vi den 24de samme Maaned ankom til Coln, efter at have passeret Zopfingen, Basel, Obernheim, Strasburg g), Gernsheim, Lauterburg, Germersheim, Speir, med mange andre Stæder og Landsbyer, af hvilke jeg udelader alle de Navne, jeg ikke fandt finde i nogen Geographie, hvortil fandt være Aarsag, at samme

E 5 Stæders

for Venge. Derfra passerer man en jevn Dal, som paa begge Sider har meget høye og stikle Bierge, der jevnlig ligger bedækket med Sne, hvorfra vælter ofte saa meget Sne ned, at de Reysende derunder ofte finder deres Gravsted, hvortil Berten i Triol maa advare de Reysende, naar Tid er at reyse. Han er gemeenlig, eller maa være saa kyndig, at han om Morgenen maa nogenlunde kunde see, hvad Vinden samme Dag maa blive, hvorefter de Reysende fandt rette sig.

g) Forend vi ankom til Strasburg, passerte vi et Stæd, kaldes Olten. Da vi der i Stadsporten havde fremviist vore Passer, bleve vi adspurgte, om vi ville tage imod

Stæders og Landsbyers Navne ere mig ikke saa accurat sagt og udtalt, som de burde. Den gandske Vei fra Lucern til Coln h) skal udgiøre, efter Opgivende, 79½ Mil.

Den 26de dito fra Coln paa Rein-Strømmen med en Skionte forbie Dysseldorf, Kayserwerth,

Almisse? Vi svarede med Ja; dog for kun at see, hvad Almisse vi skulde nyde; thi vi havde, Guld være Lov! det ikke behov. Vi blev derfor ledsaget af en Staadersfoged hen til et Huus, hvor vi hver bekom et Brød af 2 Skillings Verdt og 4 Skilling i Penge, men derhos maatte følge Staadersfogden ud igiennem den anden Stadspørt, for videre at fortsætte Reysen, og ikke gaae om i Staden for at betle, som de frygtede for vi skulde have giort.

h) Udenfor Staden Coln tog vi Herberg udi et Giesigivrie, hvor der og var et stort Genever Brændeviins-Brænderie, og hvor det bedste Colniske Genever brændes. Følgende Dag den 25de Februarii blev vi der beliggende, og imidlertid gif til Staden Coln og accorderede os ind paa et Fartsøi, som skulde gaae ned paa Reinsstrømmen til Rhil. Paa samme Fahrtoen var omtrent 30 Passagerer af allehaande Slags Folk og Nationer; Der var ikke Dagen lang, formedelst de mange Slags Discursjer af alle Slags Materier.

werth, Emmerich, Nimmwegen til Tiel 33 $\frac{1}{4}$,
hvor vi ankam den 28de Februarii.

Den 1te Martii til Gods fra Tiel til Utrecht 5 $\frac{1}{2}$.

Samme Aften ved Natstkoyten til Amsterdam 6 $\frac{1}{4}$.

hvor vi ankam den 2den Martii om Morgenens
Klokker 6 $\frac{1}{2}$, efter at have aflagt til Lands og
Bands 218 $\frac{3}{4}$ Mil.

9de Capitel.

Da vi var ankommen til Amsterdam, lod vi os
melde paa det Contoir, hvortil vi var adresseret.
Vi blev derpaa ledsaget til et Logement paa Rampe-
hoft, kaldet det Holsteenske Herberg, hvor vi for-
blev udi 3 Dage, og der bekom Mad, Drikke og
Leye. Imidlertid bekom vi hver Person til Mand
2de blaae og hvide Skjorter, en bruun Sarges
Trøje, 2 Par Ulden Strømper, et Par Skoe,
en valket Hue, et Hals-Tørklæde, et Lomme-Tør-
klæde, et Pund farvet Tobak og en Kande Gene-
ver. Den 5te Martii gik vi fra Amsterdam med
en

en Hollandſk Smakke, for at fortsætte Reysen til Kiøbenhavn; men maatte den 13de Martii løbe ind i Seløe, (en Havn øster paa Norge) for en Storm af Syd. Øst. Den 28de dito gik vi derfra ud igien til Søes. Den 1te April ankom vi til Helsingør, hvor vi skulde gaae fra Skibet. Vi gav derpaa vor Skipper et Beviis paa, at vi havde været inden hans Skibsborde udi 27 Dage, og havde bekommet Ophold lige med hans Matroser, da vi dog underholdt os selv udi de 14 Dage, vi laae veyrfast udi Seløe.

Den 2den April gik vi fra Helsingør til Kiøbenhavn, 6 Miile, til Gods. Den 3die dito var vi paa Raadstuen, for at lade os see for Raadet, at vi, som vare udløste, vare og ankomne til Kiøbenhavn. Den 5te April bekom vi hver af Slave-Cassens Directeurer 2 Rdlr. til Ophold i Kiøbenhavn og Reyse-Penge, tilligemed et Reyse-Pass paa at reyse hvorhen enhver lystede. Naar nu det ene med det andet fra først til sidst sammenregnes, saa sees, at jeg har kostet af Slave-Cassen den Summa: 647 Rdlr. 1 Mk. 8 S., som nærmere sees af følgende Beregning:

Min Ranson i Tunis 237 $\frac{1}{2}$

Venetiansk Ducat • 593 Rl. 4 Mf. 8 f.

3 Livorno til Klæder først

42 Paul 22 Gras • 5 • 2 • 12 •

25 Dage i Qvarentin a 2 Paul 6 • 1 • 8 •

Efter Qvarentinen atter til

Klæder 40 Paul • 5 • • •

Reyse • Penge til Amsterdam

130 Paul 4 Gras • 16 • 1 • 12 •

Logement og Klæder i Amster-

Dam for • • 12 • • •

Fra Amsterdam til Kiøbenhavn

Passager • Penge • 6 • 3 • •

3 Kiøbenhavn til Ophold og

Reyse • Penge • • 2 • • •

Summa • 647 Rl. 1 Mf. 8 f.

Den 5te Maji gif jeg fra Kiøbenhavn med en
 Byse af Kiøbenhavn, og ankorn til mit fiere Sæ-
 dreneland og Fødebye, og foresandt mine Forældre
 med Sødskende alle med Hilsen, ligesom jeg reyste
 fra dem. Enhver fandt forestille sig, hvad Fornøj-
 else der var mellem Forældre og Sødskende; thi jeg
 fandt dem, som sagt er, alle med god Helbred, li-
 gesom

gesom jeg forlod dem ; Langt anderledes var fortalt , som var følgende Tragedie :

Et skarns Menneske , en Styrmand af Norge , havde Fiendskab til en af mine Medbrødres Broder , hvis Styrmand han havde været , fortalte paa et offentligt Biinhuus , at han havde i Amsterdam seet 3de Norske friekøbte Slaver , der blandt andre var ankommen , som Tungen var af Barbarerne udskaaen paa , saa at de ey kunde tale ; men skrev deres Navne med Kride. Een af disse , gav han for , var hans hastes Skipper's Broder , den anden jeg , og den tredie en Kiebmands Sen , hvis Navn han og opgav. Dette Skarns Menneske vidste , at forommeldte Skipper , med mange andre hognette Mænd , søgte samme Biinhuus , saa at han tænkte ved dette Spargement at have revangeret sig paa benævnte Skipper. Enhver fandt slutte , hvorledes mine Forældre med Gudsfænde , saavel som de andre Benner maatte være tilmode.

Reysen fra Livorno til Amsterdam , som beløb sig til 48 Dage , indberegnet 5 Dage , som vi laae stille for sterck Uvejr af Vind og Sneedriv , kostede os pr. Person 15 Rdlr. 5 Mk. 10 S. , som

er

er 2 Mk. for hver Dag; Det er at merke: at
 Rejse-Pengene, vi bekom i Livorno, gif til paa
 2 Mk. og 2 ſ. nær.

Iode Capitel.

En Maanedes Tid efter at jeg var opbragt og gjort
 til Slave i det Tuniske Hof, blev fire Christne
 Slaver, fødte Italianere, henrettede med Sverd,
 fordi de vare bortrømte, og havde forsonet sig med
 nogle af deres Herrer's Sager; derimod blev en af
 sammes Compagnons, en fød Spanier, løst af
 sine Lænker og hensadt til sin forrige Post, Gwarda
 Golfo, (Klædekammer, Bogter) fordi han slet in-
 tet havde taget med sig af sin Herres Gods, men
 havde ladet sit eget bedste blive efter. Denne, da
 han blev opført for sin Herre udi Lænker, fældede
 Herren strax Dommen, nemlig: at føre ham ud
 og henrette ham som de andre! Spanieren, ufor-
 sagt, faldt paa Knæ, sagde derhos: Jeg er vil-
 lig at døe; dog giv mig først Tilladelse at tale kun
 saa Ord, som han og bekom. Han forestillede da
 Herren kort, dog grundig, med stor Beltalenhed,
 om

om ikke Herren selv, hvis han var en Fange, med denne det brugbare Compliment: Salvo Testa de voy Signorio (Det Guld bevare Dem fra) vilde søge sin Frihed? thi saaledes ere alle Christnes Natur, hvilket Herren biesaldt; For det andet, sagde han: Jeg har været hos dem, min Herre! i saa mange Aar, og har været betroet Deres Gode af mangsfoldig Slags med mange presieusse Sager; det alt skal findes, indtil en Naals Berdie. Ikke dette alleneste; men endog skal Herren finde det, jeg selv har eyet, som jeg af Eders Goddædighed har forshvervet mig, af myntet Guld, Guld-Ringe og mit Uhrverk. Dette gjorde saadan Inpression paa Herrens Hierte, at han strax paa samme Tid lod aflose hans Lænker, og satte ham til sin forrige Post. Disse Slavers Flugt var skeed paa de Christnes første Paaske-dag, og det ved en Leylighed, som jeg til Beyens og Prindsenes Berømmelse tydelig vil beskrive: Naar de Christnes Paaske og Juul-fæst indfaldt, blev enhver christen Tiener (Hof-Tienerne) given 3de Piaaster, det er 1 Rdlr. og 3 Mk. Danske, og tilladte, Paaske saavel som Juule-Morgen, at ride til Staden (Tunis), hver paa en smuk Muul, &c. For, bag og ved Siderne

derne af denne Forsamling gif andre ordinaire
 Christne Slaver med Røgelse. Kar og Rosenvands-
 Glaster, som de besprængede de mødende Tyrker
 med. I Staden var udi et vist dertil bestemt Huus
 hensendt af Herrerne en stor Mængde af alle Slags
 Mad og Frugter; og hvad videre dertil blev for-
 brugt, blev ligesaa af Herrerne betalt, saa at de
 Christne Hof- Tienere ventede paa Paaske, og Juu-
 ledag, som paa en Jubelfest. Ved saadan Paaske-
 dag rømte 14 Christne Slaver paa følgende Maade:
 En Genueser, en kunstig Uhrmager, var kommen
 til Tunis af frie Villie, og tilaccorderede sig en stor
 Aars- Løn, og forbandt sig til at forblive der udi
 3 Aar. Da de 3 Aar vare forbi, vilde han reyse
 hjem igien; men han maatte, inod sin Villie,
 endnu indgaae at forblive udi 3 Aar. Da de 3 Aar
 atter vare forbi, blev han atter nægtet at reyse
 bort, som gjorde, at han ansaae sig ligesom udi
 Slavestand. Da nu Denne Uhrmager har været
 en meget invensieus Mand, saa tænkte han strax
 end paa Middel at komme detsfra, og det paa en
 forunderlig Maade. Hans Verksted, som jeg ofte
 har seet og været udi, var kun liden; Binduerne
 vendte mod en smuk Have, den bagerste Beg

stødte til en stor Kielder, som aldrig blev brugt. Af saadanne Kieldere ere mange; thi heele Hoffets store og fornemste Bæreller ere ovenpaa ledige Kieldere opførte; ja man fand ikke observere udvendig saadan forunderlig Bygning, uden ved først at lægge Mærke til, at man opgaar allerførst ad endeel store Marmor Trappesteene, hvorpaa man gaaer ind paa en meget stor Borgaard, hvoraf man gaaer horizontal ind i alle de deromkring værende Bæreller. Uhrmageren huggede et Hull paa den Beg, som stødte til Kielderens fra sit Verksted saa stort, at han magelig kunde baade komme ind og ud igiennem samme. For at skjule samme Indgang, hang hans Kappe med mange adskillige andre smukke Klæder paa samme Beg, for at skjule Hullet, saa at Prindserne, som ofte besøgte ham, aldrig observerede samme Indgang til Kielderens. Udi denne Kielder byggede han et Fartøj, som kunde bierge 16 Mand, saaledes, at enhver Plank, ja ethvert Stykke af Stilk og Stavn, Roer med Roe-Bænke &c., bestod af Stykker, som i Hast, efter hofsatte Mærker, med Jern Skruer kunde sammensættes. Dette Fartøj pakkede han ind udi endeel dertil indrettede Kister. Imidlertid søgte han

Compagn

Compagnons, som han forsikrede Frihed med det
te sit inventerte og curieuse Fartoy. Han fandt
og slige Bovehalse, som vovede baade Liv og Blod
for Friheden. De bleve samlet til 15 Stykker
med Uhrmageren selv. Faa Dage før Paaskefæ-
sten lod han hemmelig bortføre sine Kister til Ste-
det, som dog, efter hans Foregivende, skulde
føres til Staden Tunis; men Stedet, hvor Kis-
terne bleve henbragte, var ved Strandkanten, en
halv Mil fra Søe. Castellet Guletta. Da Paa-
skedagen kom, reyste dette Compagnie hemmelig fra
deres andre Kammeratere, som og vare Slaver,
til Stedet ved Stranden, hvor deres Flugt skulde
skee fra, til det nær hos liggende Christne Eyland,
Bantalaria kaldet, som i klart Veyr kand sees fra
Søesiden ved Tunis. De satte Fartøyet sammen
udi største Hast som skee kunde; men da de vare om
at skulle skruve altsammen vel tæt til hinanden, kom
endeel Mohrer, som ere Landets Bønder, til
Stranden, for at see hvad der passerede. De
Christne skuede af Frygt straxens deres Fartoy
paa Bandet, steg i det og skuede sig fra Landet,
i Haab, der at sammenskrue det øvrige, men
Bandet løb ind paa mange Steder, saa at de in-

Den saa Minutter vare færdige at fænke. Mohrerne (Bønderne) fornåm strax, at de vare flygtende Christne, hvorfor de skode med Skarp efter dem. Imidlertid druknede Uhrmageren, som Inventor af Fartøyet, med endeel andre; de øvrige, som kunde svømme, maatte paa nye lade tage sig til Slaver; thi helst havde de blevne ihjelskudte paa Vandet. De bleve derpaa bagbundne og førte igien tilbage til deres Herrer og sluttede i Jern, som helst aldrig skeer med nogen Christen Slave, uden for en Misgierning Skold. Dagen efter blev strax nogle, uden Forhør, henrettet, og atter bleve 4re, en kort Tid efter vor Ankomst til Tunis, henrettede med Sverd, som tilforn sagt er. Denne de Christnes Flugt gjorde, at de Christne Hof-Tjenere aldrig bekom saadan Paaskesriedhed meere; dog beholdt de al den samme Sriedhed inden Hoffets Muure udi et stort Værelse. Jeg erindrer mig meget vel, at Prindserne af Nedsigerrighed kom til os, for at se paa vor Udsærd. Ved saadan Vexlighed drak vi deres Skaal, fastede derpaa vort Drikke-Karr mod Beggen itu. Samme var ikke kostbare; thi de vare af groft Steentøj, skabte som en liden Studser; Kort sagt: Vi gjorde paa den Dag i deres Nærværelse alt hvad

hvad vi lystede, med Dands, Sang og Musik. Mad og Biin havde vi i Overflødighed, til at op-
live os med; dog var Kortspil reent forbuden at
bruges.

Itte Capitel.

Et Aars Tid efter vor Ankomst blev en Prinds
stranguleret; det er: qvælt med en Strikke; Det
er og der den høragteligste Død, man fandt give en
fornem Person. Sagen var saaledes: Den gamle
Bey, som regierede i min Tid, havde slagen sig
til Regimente, og da han indtog Staden Tunis,
frygtede den forrige Bey med sin Søn eller Prinds
til Algier; men Sønnen efterlod sig i Sieralliet en
liden Søn, som ved samme Lejlighed ey kunde
medtages. Derne Prinds, da han var 14 Aar
gammel, maatte døe, fordi han var en ret Arving
til Tunis; De frygtede for, at, naar han blev
ældre, han da kunde komme til at practisere sig ud
af Sieralliet, og faae Tilhængere, hvorfor de en-
delig resolverede til at tage ham af Dage, som gif
saaledes til: De 2de yngste Prindser, Mehammed

og min Herre, Selemang, gif til Sieralliet, anmodede den unge Herre at gaae med sig i Haven og besee Hæstene i Stald-Rummene, hvoraf slige Herrer gjør sig en stor Fornøjelse, naar de helst har, som disse havde, særdeles smukke Heste; men den unge Prinds, som forstod deres Hensigt, svarede koldsindig: Hvorfore have I ikke myrdet mig før? Hvorfore toge I mig ikke bort i Buggen, da jeg mindre kunde skionne? Jeg veed eders Meening; Jeg gaaer villig med; det hjælper mig ikke at sætte mig mod eders Magt; Jeg gaaer uskyldig til Døden. Han bad derpaa sin Moder et Farvel, tillige med de andre i Sieralliet værende Damer. Vi hørte paa Borgaarden hos os den store Hylen af Fruentimmerne i Sieralliet; thi der var kun een Muur imellem. Han kom derpaa op af en Trappe fra Sieralliet med Prindserne, Mehemmet og Selemang, over Borgaarden og gif lige med dem ned ad en anden Trappe til Haven, uden at ville træ ind i deres Nærværelse, hvor han aldrig havde været. I Haven stod hans Liigkiste med meget kostbart Linnen Løn til reede. De lod udbrede et kostbart Dækken, som de sadde paa, naar de gjør deres Bøn, eller forrette deres Andagt. De bad
ham

ham derpaa at giøre sin Bøn og berede sig, da hans Time var kommen, han maatte døe; men han nægtede det med de Ord: Min Bøn har jeg allerede giort i mit Hierte; Da de da ikke kunde formaae ham dertil, vinkede de ad nogle Christne Hof-Tjenere, som derom tilforn var underrettet. De laae ham Strikken om Halsen, den han villig tog imod og sadt sig paa Rumpen ned paa Dækket, hvorpaa de Christne strax qualte ham, mens andre holde ham i Arme og Been. Da han var død, blev han aflæd og isort sit Liigtoy, og lagt i Kisten, som strax blev tilslagen. De Klæder han havde paa sig, blev dem til Bytte, som qualte ham. Saaledes var denne uskyldige Prindses Endeligt.

12te Capitel.

Min Herre fattede engang den Tanke, at forskaffe sig Canariesugle-Unger, hvorfor han lod indrette et lidet Kammer, som en Due-Klæve stort; hvorudi han indlod 40 til 50 Canariesugle, uden at vide hvor mange af hvert Slag der var, under min Opvartning, men aldrig bekom Herren en Unge; de

de sloges og droges hver Dag. Jeg hentede hver Dag næsten, eller naar jeg syntes, fra Sieralliet en Sukkerbrød, Kage, hvoraf jeg skulde give Canariesfuglene noget hver Dag, men jeg spiste og selv deraf.

Jeg skieldede engang en gemeen Mohr, som var Portner, (hvoraf vare mange, som alle vare Eivegne eller købte Slaver, og som maa altid findes ved Udgangen til Borgaarden, og være til rede, for at løbe et eller andet Erinde,) for Sensa Gede, det vil sige: Hedning, eller uden nogen Troe, for hvilket Ord til en Tyrk eller Musselman man fandt blive meget uløffelig eller stærk straffet. Samme Portner løb i fuld Sinde til min Herre og beklagede sig, at een af hans christne Slaver havde skieldet ham for Sensa Gede. Jeg blev hængt og beskyldt for det, jeg heller ikke kunde nægte; men min venlige og gode Herre, da han saa at det var mig, truede at give Anklageren hundrede Prøgl, med disse Ord: Denne nykomne fandt endnu ikke tale, mindre forstaae saadant betydeligt Italiensk Ord. Jeg slap saaledes vel og derfra.

En anden Gang, da min Herre havde skaaret Halsen over paa 2de Gaar, til Oftring, (hvorom

om nærmere skal tales) ned i Haven, var jeg befalet af Bassekesaffen (de Christne Tjeneres Overs Befalingsmand, som selv er altid en Christen Slave og Hof-Tjener) at have Band tilreede, hvorved Herren skulde toe sine Hænder efter Ofringen. Jeg kom just da han var færdig med Ofringen; Han rakte strax Hænderne over Band-Gadet, hvorpaa jeg slog til af Band-Randen, en betænkende, at det var saa godt som kogende; thi de, som saadant var besejlet at hente, pleyede at milere det varme med Koldt, indtil det kunde være maadeligt varmt, hvilket jeg i Hast ikke tænkte paa. Da han saaledes af det næsten kogende Band, som ham uventende blev overøst, maa have følt Smerte, talde dog ikke mindste Ord til mig; men skieldede Bassekesaffen ud, med Trudsel, at straffe ham for sin Uforsigtighed, som henviste mig, som en nykommen og endnu ulærd i Hoffets Anstalter. Jeg slap herfra ligesaa lykkelig som før med Portneren; Jeg var dog den Tid omtrent et halvt Aar gammel Hof-Tjener. Dette alt skeede før jeg var bleven Overda Golsfo Klædekammer-Bogter; thi da jeg var sadt til samme Post, Overda Golsfo, havde jeg, som sagt er tilforn, 3de Kammere til Gudssets Bevaring. Jeg

flyttede da mit Leye derpaa, og stod saaledes ikke meere under Bassefaffens Commando.

Den største Ulykke jeg var meget nær, var denne følgende: Jeg, med de fleste andre af mine Medtjenere, var med Herren, for at blive en Maanedes Tid udi en nær hos liggende Have, Manoba kaldet, hvorfra Herren næsten hver Dag reyste ud fra og diverte sig med Jagt efter Fugl og Steens Gierder med Falke og Skyden. En Dag havde jeg saaledes reeden paa en Muule, at mine Lægger vare skamferet, thi vi brugte ikke Stigbøiler, men holdt os allene fast med Gødderne om Bugen paa Creaturet. Jeg kunde ikke i nogle Dage sidde til Hest, hvorfor jeg heller ikke hver Dag var ude med Herren, som endeel af de andre Tjenere. Jeg gik altsaa en Dag med to af mine Medtjenere (fødde Italienerne) uden Forlov ud i Haven fra Lyst Slotet, for at plukke eller samle lidt Salat; men da vi vare komne noget langt borte udi Haven, indfaldt et meget søært Regn, og da vi vare kun i blotte Skjortærmene, og vilde saaledes ikke blive vaade, gik vi paa den Sted vi vare komne ud af Haven ind udi en Bonde Telt, hvoraf der vare mange paa den Side af Haven, for at oppebie opholdt Benr.

Tilslidst

Elsidst efter lang Ventning opholdt Regnen, hvorpaa vi straxen vendte tilbage; men da vi kom hjem, stod alt Vidsterne tilreede, hvormed vi skulde afstraffes. Jeg skulde straffes først; men formedelst min Bøn, blev først en anden straffet saaledes: Evende sorte Portnere, der kaldet Portterer, holdt hans Gudsaalet i Høyden med en Stok, 3 Alne lang, hvorudi med den var en Strop, hvorudi hans Fødder bleve indsatte, Stokken omdrejet, indtil Beenene bleve sammen til hinanden sat. 2de andre Portnere, een til hver Side, gav ham derpaa 200 Slag under Gudsaalet. Jeg blev, da jeg saae det var Alvor, saa bestyrret, at mit Hierte var færdig at briste af Angest, formedelst jeg tænkte aldrig denne Gang at undgaae Straffen. Jeg havde vel seet saadant tilforn adskillige Gange, men havde ikke været saadant selv forventende. Da den første af mine Compagnons var expideret, skulde jeg igien fremtrækkes; men endnu slap jeg formedelst min Bøn. Den anden maatte altsaa imidlertid frem, som, ligesom den første, bekom 200 Slag. Endelig kom det nu til mig: Jeg bad, jeg græd, jeg raabte paa Hielp af Gud; jeg syntes alt at det sortnede for mine Øyne, og at mit Hierte stod

stod mig op i Halsen; jeg forestillede mig den visse Død saaledes, og saa længe bad jeg, at jeg dog endelig slap; dog noget og formedelt en anden Bens Forbøn. Denne Tyrann, som vilde straffe mig, var ligesaa en Slave; men han var dog Herrens fornemste Tiener. Han var en aldrig gift Renegard, som i Herrens Graværelse havde højest Commando. Han var hjemme igien, for at alt skulde gaae ordentlig til; helst havde denne ingen Myndighed over mig, naar Herren var hjemme.

13de Capitel.

Naar jeg havde Lust at besee Staden Tunis, eller vilde besøge den Svendske Consul eller andre Benener, saa paste jeg paa en beleylig Tid, kyssede min Herres Haand, og bad mig Frihed, den følgende Dag at gaae til Staden, med Undskyldning, at jeg vilde levere Brev i en sikker Haand til mine Forældre, eller og at den Svendske Consul havde noget betydeligt at berette mig fra mit Hiem; thi denne Svendske Consul var meget elsket af Prindsferne. Han var en aldrig Mand, som meget siels-

den

den kom til Hoffet i Bardo; men udi hans Sted kom hans Son, som var en Mand circa 40 Aar gammel. Om denne Consul skal nærmere tales. Min Herre var mig altid saa gunstig, at han aldrig nægtede mig saadan Begiering. Hans Svar var gemeenslig: Reys da, men tag een af mine Porterer med dig! Saa snart jeg lod mig vedgaae for disse Karle, at jeg havde faaet Frihed at reyse til Staden, ville enhver af dem være den første at recommentere sig. Den, jeg da udvalgte, ledsagede mig til Staden. Hans Ordre var, at følge med mig overalt hvor jeg gik, først fordi, ingen skulde antaste mig paa Gaderne, et andet fordi, jeg ikke skulde faae Anledning at flygte bort. Han burde derfor været med mig, hvor jeg gik om i Staden; men da det var os ligesom fornærmeligt, at have saadan Overdian eller Bægter med sig, saa gav jeg ham, naar jeg var kommen til Stads Muuren, en Douceur, som bestod af 16 a 20 Skillings Berdie, hvorved han meget vel fornøjet lod mig have min Frihed den gandske Dag; men passede paa mod Aftenen at indfinde sig hvor han forlod mig om Morgen. Saa dan Dag anvendte jeg til at gaae om paa Gaderne for at bese mig, fiont

skiont hverken store Bygninger eller Kramboder var
 der at see. Jeg besøgte gode Benner, som helst ind-
 fandt sig hos os paa Slottet eller i Hoffet. De
 fleeste af disse vare fødte Tabarkiner, som havde
 Born, og kunde nyde adskilligt smaat hos os. Af
 mig, som Gverda Golfo, bekom de adskillige Gan-
 ge hvid fin Hollandsk Traad, Silke, brugt fint
 Lærret, smaae Stykker Tast, eller saadant desli-
 ge. Vi lod ved dem sye vore Skjorter paa Euro-
 pæisk Maade; thi helst bleve de syede paa Morisk
 Maneer, uden Lininget og Krave om Hænder og
 Hals. Naar jeg saaledes spadserede i Staden,
 havde jeg, efter vedtagen Maade, paa Skulderen
 hængende en hvid fin Drenels Bævnings Dug,
 hvorudi begge Ender var lange Frøndser. Af sli-
 g Dug paa Skulderen hængende, vidste næsten de
 fleeste af Indbyggerne, at vi vare Hof-Tjenere,
 hvorfor de iagttog en Høvnagtelse for os paa Gas-
 derne; ja der fandtes de, som gik tilside for os, da
 de dog vidste, at vi vare kun Slaver. Langt an-
 derledes gik det mig den første Gang jeg reed igien-
 nem disse Gader, som er sagt tilforn. Paa saadan
 Friheds Dag havde jeg ligesom et Hiem hos den
 Svendske Consul, som af alle vores Skibs Mande-
 skab,

skab, saavel som af Capitainen, bør have al den
Vere og Tak, som et Menneske kand vente eller paa-
komme. Jeg havde og en særdeles Lykke i en anden
Casus: thi naar min Herre vilde gaae udi Bad-
stuen, lod han mig ved et Bud sige samme, hvore-
paa jeg tillavede andre Klæder for ham, fra mind-
ste til meeste; thi alt saadant havde jeg i Bevaring.
Naar han altsaa gik til Badstuen, fulgte nogle af
de andre mine Medtjenere med ham. Jeg var da
der tilforn tilrede med hans Klæder. Jeg hialp
ham hans Klæder af; men førend han indgik udi
det andet varmere Bærelse, indlaae han selv udi en
liden dertil indrettet Kasse sin Guld-Bors, Guld-
Uhr, Ringe, og sit med Diamanter indfattet
Arm-Baand, hvortil han tog med sig Nøgelen.
Imidlertid han var inde i Badstuen, pakkede jeg
hans aftrukne Klæder sammen; dog først at inopi-
rere Lommerne. Jeg vandt ved dette adskillige Gan-
ge $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ Ducat, som, naar i g fandt en udi
hans Lomme, jeg præsenterede ham, naar han kom
ud af Badstuen. Samme blev gementlig mig givne
med de Ord: Beholdt den for dig! Saaog ved slig
Badegang tilhørte mig hans indre Saffians Pam-
puser, som er uden Hæler og Saaler; thi disse ere
saavel

saavel under som oven af gult Cassian. Disse bringte mig og endeel Penge ind, skiont jeg forærede ofte bort slige til hans vorne Renegarder, som brugte dem i Støvler, thi Strømper bruges ikke der i Landet. Stovle og hans Ydre Tøfler med Jern Hæler under, tilhørte mig ligesaa, naar de vare noget formeget smudsig, som ligesaa blev gemeenlig givne til hans Renegarder, hvorved jeg vandt deres Yndest; thi gierrig var jeg ikke. En anden Fordeel havde jeg ligesaa af følgende: Sommetid forlangte Herren, at jeg skulde frembringe nogle af hans brugte Klæder, hvoraf han udtog et eller andet Stykke, og gav mig det at levere til en eller anden af hans troeste Benner, som meest vare fødte Tyrker af god Forstand og Indsigt. Ved saadan Gave bekom jeg gemeenlig en Douceur af $\frac{1}{2}$ Ducat. Jeg havde iblandt andet i Bevaring for ham 5 Stykker meget smukt forarbejdet Guld Smykker, indfattet med adskillige Juveler. Disse havde Herren brugt (da han var ung og intet Turban brugte) paa sin Hue, saaledes: Et Stykke fremme, et bag, et paa hver Side, og et udi Kroonen; ethvert Stykke havde sin Facong, og passede hvert Stykke til sit Sted. Disse 5 Stykker kostbare

bare Smykker vare ey hos mig eller hos mine For-
mænd anoteret, hvorfor de aldrig ved hvert Aars
Regnskab bleve efterspurgte eller fremviiste, saa
at jeg mueligens havde fundet benyttet mig deraf
ved min Bortreise.

14de Capitel.

Skulde det hende sig, som ofte er skedd, at en fød
Malteser blev opbragt til Tunis og gjort til Glas-
ve, fandt han aldrig vente, om han end forandre-
de Religionen og blev en Mahometan, at empleres-
res og forfremmes med Søefarten, af følgende
Aarsag: En Tid førend vi bleve opbragte og gjort
te til Slaver, var en Malteser opbragt; Blandt
Mandskabet var en Person, som særdeles havde
et Renome for en meget habil Søemand og Navi-
gateur. Da nu denne Nation aldrig fandt haabe
at blive ransoneret, undtagen hans Familie fandt
være saa bemidlet, at de selv fandt udbetale hans
Ransom; saa var denne renomerede Malteser af
saadan Familie, at han aldrig kunde gjøre sig no-
get Haab om at blive udløst eller ransoneret. Han
resolvrerede derfor at lade sig omskiære, og antog
den mahometanske Religion, som man kalder at

tørne Turk; Dog ved denne Forsigtighed, som blev til vores Ulykke: Han gik til de Catolske Præster, som betiener de Christnes Hospital udi Tunis, forestilte dem, at, da han aldeles ikke kunde haabe i sin Levetid at blive ransoneret, men maatte vente at blive en Slave til sin Død; thi han havde ikke den Lykke at blive en Hof- Slave eller Tjener, og da han endnu som et ungt Menneske ikke kunde udstaae saadant Slaverie, udbad sig af dem en Attest paa hans Christendom, nemlig saaledes: at han Communicerte i Hospitalet, saavel som de andre christne Slaver. Han lovede tilligemed altid at være og blive en god Christen. Efter noget at betænke Sagen, bekom han den forlangte Attest, og var saaledes, efter Attesten, en god Christen. Og efter Omsticeringen var han da en Mahometan, fik derpaa sit arabiske Navn, og paa Hovedet et Turban, og opførte sig blandt Mohrer og Tyrker som en retfæffen Mahometan; men da han var en brav og kyndig Søemand, søgte han at blive empleueret til Officier paa en af deres Capere, det han og strax blev giort til, i Haab at han, som en erfaren maltesisk Søemand, skulde indbringe dem (Tuniserne) god Fordeel med Slaver.

Slaver. Han var, da ni blev tagen eller opbragt, Ober-Styrmand paa den Halo-Gallen, som opbragte os. Samme Halo-Gallen med 14 Par Rorer og en Roe-Baad paa 7 Par Rorer løb ud paa et Krøds-Tog. De seylede derpaa nord om Enlandet Sardinien, og holdt sig i det Farvand, indtil endelig de fik Øye paa os. Da de kom os saa nær, at de saae det Danske Flag, meente de, det var et maltesisk Skib, hvorfor Reisen (Caper-Capitainen) blev forsagt, og trostede sig ikke til at angribe os; men derimod tænkte om talte, (Ober-Styrmanden,) ved saadant Skib at vinde sin Frihed; thi han tænkte ligesaa, at det var et maltesisk Skib, og havde han altid sin forommeldte givne Attest hængende udi en Silke Stræng om sin Hals under sine Klæder. Han tænkte aldrig andet, end at jo dette Skib skulde have bemæstret sig dem, og han altsaa kunde komme, formedelst sin Attest, i Friheds Stand, hvorfor han tilskyndede og overtalte Reisen, ikke at lade Modet falde, men kun modig angribe os. Reisen var dog en fei Mand; Styrmanden maatte ligesom tvinge ham at angribe os; men da de kom os saa nær, at de saae, hvor lidet vi kunde forsvare

re os, var han (Styrmanden) tvungen til, mod sin Willie, at vise sig ligesaa modig, som tilforn, og raadede til at entre os, da det dog, efter Siigelse, har gjort ham ondt at opbringe os, og føre os i Slavestand. Det er og en Sandhed: Han beviste os, i de Dage, vi sad som Fanger ombord paa Hals-Galejen, alt det Gode han kunde; Han forskaffede os frisk Vand; han gjorde og, at vi befom en fuldkommen Portion Mad; Han trostede os ofte; men da vi fornem af en sed Tydsker, som sad paa Roebænken ved Aarene, at han var en Renegard, og Aarsag til vores Opbringelse, saa havde vi ingen Fortroelighed til ham, men holdt ham for en falsk Mand.

Bed at han havde saa modig overtalet Reisen at angribe os, lod den gemeene Mand spargere, at det var ikke Reisen, men Ober-Styrmandens Mandighed og Forstand, som havde opbragt denne store Priis til Tunis. Det rygtedes strax ved Hoffet, hvorfor han befom strax derefter selv, som Reis, en smuk Schebek med circa 80 Mand, som han uopholdelig lob ud med. Da nu denne habile og indtænkte Reis var bekiendt paa Sardinien og andre Eylander, saa seylede han lige til Eylandet Sardinia.

Sardinien. Han landede udi en Blig, som var meget nær en Riøbstad. Da han laae til Landet, befalede han sit Mandskab, alle at forlade Schebekken (sit førende Skib) og følge ham gandske stille tiende. Da de kom til et vist Sted, sagde han: Her skal I love, mens jeg gaaer lidt om og op søger et Sted, hvorfra jeg agter at bortføre endeel Christne. Naar jeg har fundet Stedet, giver jeg Lyd af mit Horn, som bliver det Signal jeg giver, at I alle løbe til Stedet, hvor Lyden af Hornet høres fra. Imidlertid løb Reisen lige til Staden og gav dem sit Anlæg tilkiende, hvorpaa de Sardinier, uden Ophold, løb en liden Omvej til Stranden og lagde sig fra Landet med Schebekken. Soldateschen, som var for Haanden, fulgte med Reisen et Stykke uden for Staden, der gav Reisen Lyd af sit Horn, hvorpaa Mohrerne (Skibs-Mandskabet) faldt ind til det Sted; men blev der modtaget af de Sardiniske Soldatere og andre af Staden, som fulgte med og omringede dem. Endeel af Mohrerne tog Flugten til Stranden, udi Haab at bierge sig paa deres forladte Færø; men maatte med Forstrækkelse erfare, at Schebekken var borte. De blev derpaa opsnappet
længs

langs Strandbredden og der omkring. Reisen (Malteseren,) som nu var kommen i Friheds Stand, declarerede at Schebekken var hans, men Mandskabet tilkom Sardinien's Regent. Han sadt sig saaledes i Frihed, og førte circa 80 Mohrer uti Slavestand. Han gik derfra med sit vundne Skib til sit Fæderneland Malta, hvor han, efter Sigelse, siden aflagde Prøver paa at være baade forvoven og lyffelig. Efter den Dag blev en Malteser aldrig empleueret til Søen, om han end tørnede og blev en Mahometan; Men var han af godt Begreb, kom han dog, som andre Renegarder, til Vres, Voster.

15de Capitel.

En Christen Tiener og Slave i det Tuniske Hof fandt for en meget ringe Forseelse bekomme 1, 2 a 300 Vidste-Slag, enten under Fodsmaalene eller paa Sædet, hvilket sidste fleeste Gange skeer med de Christne, som ved saadan Straf taber sin Gles lærrets Bupe, i det den gaaer straxens ved faa Slag i tu; ja, om Forseelsen er kun ringe, som Reed er imedens jeg var der, nemlig: Herren besalede

falede : (dog var dette Bøyn selv , som var meget gammel og knurvurren) Luf det Bindue op! (thi i denne Sahl var nyelig indfadt Binduer , hvor ingen Binduer tilforn haade været) Tjeneren , som var meget ung , lukkede ikke det , som Herren pegede paa , hvorfor han strax befom til Straf næsten 200 Slag , og sad Herren nær ved og selv eftertælte Slagene , paa det Tjeneren skulde faae de tildømmede Slag. Derfor have de Christne Tjenere , som er noget uagtsom og har strænge Herrer , hintet paa dette Raad : De bruger , saavel Vinter som Sommer , en med Uld udstoppet Linnen Unders Bux , som ikke kand observeres , formedelsf den der udenpaa hængende viid og siid Pærrets Bux.

En af mine Landsmand tienede hos den mellemste Prinds Mehammet. Herren , eller Mehammet , befalede Bassefesakken (de Christnes Over-Commandeur) en Aften , at han skulde lade ham vække til et vist Klokkeslæt Morgenen derefter ; Da nu Renegardernes Sove-Kammer var tet udenfor Prindsens Kammer , og atter udenfor dette var en liden Mellemgang , hvor den omtalte min Landsmand havde sit Levested ; Videre udenfor dette Sted var Prindsens Audience-Sahl , hvor de

E 4

christne

Christine Tienere holdt sig fra Morgenens til Aftenen: Mellem disse Bærelser vare lukte Dørre om Natten. Da nu Kloffen var saa mange, at Prindsen skulde vækkes, bankede Bassekesakken paa Dørren til min Landsmand, han igien til Renegarderne, og da han syntes, at Renegarderne vare i Bevægelse, meente han, de havde hørt ham banke, laae sig derfor ned og faldt paa nye i Sovn; kort sagt: De sov til, saavel inden som udenfor, til langt paa Morgenens. Da nu Herren vaagnede og saae Kloffen at være saa mange, stod han op i Brede og strax undersøgte hos hvem Forseelsen var. Alle undskyldte sig, og Sagen løb ud paa, at min Landsmand bekom Skylden. Han blev derpaa straxens udi Herrens Nærværelse afstraffet, og bekom 300 Slag paa Sædet. Derpaa blev han af sine Medtjenere opbaaren paa et Kammer, hvor han maatte blive, til han igien var cureret. Men forkræffet blev jeg, da jeg saae og var hos, da en Geldskier maatte med en Lanset give ham mange Snit i sin Poder, for at udperse det dødslagne Blod, som laae af en Fingers Tykkelse paa mange Steder. Denne min Landsmand var dog meget afholdt af sin Herre, tildeels fordi han ofte for-
 nepede

nøiede Herren, ved at dandse den Norske Bondes Dands, den han mesterlig forstod. Aldskillige Gange spillede jeg samme Dands, naar han dandsede, hvorfor vi ofte bekom $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Ducat. Samme min Landsmand var uforsagt; thi da hans Herre vilde øve sig i at aarelade, bydde han dem af sine Christne, som vilde lade sig aarelade af ham, $\frac{1}{2}$ Ducat. Min Landsmand, som den Tid var for meget gierrig, og derhos uforsagt, tilbødde sig strax; men maatte derfor udi 2 Maaneders Tid gaae med sin Arm i Fælle. Det bekom han for sin vundne halve Ducat.

16de Capitel.

Hvert Aar toe Gange renste Beyen selv udi Landet, eller og Prindserne i hans Sted, for at incassere Skatten af Landets Bønder, som boer udi Telte, og flytter fra et Sted til et andet. Samme Bønder flytter ofte over til Algiers Grunde, for at undgaae at betale Skatten; men samme er uløffelig, hvis de treffes paa Grendserne igien en anden Tid; thi da maa de betale til yderste Skierb. Har de ikke Penge, maa de levere en Cameel, en

Hest, eller endeel Saar, eller og et ungt Drenges barn. Med Beyen selv fulgte gemeenlig en af Prindserne, for Compagnie. Saadan Kense gif saaledes for sig: Den bestemte Dag tog han ud til Hest, hvormed fulgte circa 200 Ryttere og 200 Godfolk, foruden hans Renegarder og nogle af hans fortroelige Raad, som dog er kunns med til Tidsfordriv, og som gemeenlighver Dag spiser med ham, samt hans Christne Tienere, paa 4 til 5 nær. Kameler belæsses med Tæsterne og Madvare, som gaae nogle Timer afstæd førend Beyen stiger til Hest. Saa snart Beyen var kommen til Hest, begyndte Janischar-Musiken, som altid reed lidet fremmen for, derefter blev 3 eller 4 smukke og kostbar sadlede Heste ledet af hver sin Mand; Paa Siden af Beyen reed Prindsen, og en af hans fortroelige, ved Siderne og tæt bag om disse reed Renegarderne, paa meget smukke Heste, uden om og bag efter disse reed Rytteriet, dog uden Orden, der bagen om igien de Christne Slaver eller Hof-Tienere paa Muulæse, som alle vare belæssede med Herrens Penge-Rister og andre nødvendige Sager af Klæder med meere, alt udi Rister som var betræffet med Rusklæder; enhver Muulæsel havde over

Ryggen

Ryggen hængende et Par Kurve, saa at en Kiste passede sig i enhver Kuro, og Læffet bestod saaledes enten i lutter Guld, Mynt eller Gangklæder. Bag efter disse sidste igien kom Godfolket, endnu lidet bag efter kom deres Fruentimmer udi store tildækkede Bogne; rundt om dem reede de sorte Casterater eller Gildinger. Musikken hørtes jevnlig indtil Stedet, hvor man den Dag skulde giøre Halt, og naar det kom saavidt nær, reed alle de Christne forud, for at være med at opslaae deres Herres Telt, hvilket gik saa hastig for sig, at en Fremmed skulde vist forundret sig derover, men enhver havde sin Function, saa at det ikke kunde feile, at saadan Telt, som er 24 Alen lang og 12 Al. bred, i en Hast stod smukt opreyst og udspant. Saa snart Teltet var opreyst, blev Grunden bedækket med Matter, hvorpaa igien blev udbredt meget tykke og smukke Uddækkener, naar dette var giort, satte enhver sine Sager, som han havde i Opsyn, paa sit Sted. Naar da alting saaledes var i Stand, tillige med Herrens Sængekammer, som bestod af løse Surrebord, hvilke blev sammensat efter de Mærker og Nummer, som derpaa fandtes, steg Herren af Hesten og gik ind i sit Telt, hvor der straxens blev frem-

fremsat en Colation, som bestod af lutter delicate
 Bakkelser med mange Slags Frugter; naar Herren
 havde spist lidt deraf, blev det øvrige af hans Re-
 negarder og Christne Tienere fortært; imidlertid
 blev Middags Maaltidet bereed, som gemeenlig be-
 stod af kold Spise, af steget, saavel tamt som vildt,
 tilligemed Frugter af allehaande Slags. Lidet fra
 Beyens Telt blev opsat paa en Side Prindsens, og
 paa den anden Side Gruentimrets Telte, det sid-
 ste havde rundt om sig et circa $2\frac{1}{2}$ Al. høyt Gierde
 af Seyldug, som ligesaa med Liner, saavel inden
 som uden, blev fastspendt med sine dertil hørende
 Næler. Uden om disse 3 ommeldte Telter stod de
 fornemste medreysende Mænds Telte, videre uden
 om dem igien, i en Runding, stod Soldaternes
 Telte; Dette alt gav en særdeles smuk Anseelse langt
 fra; thi da jeg engang blev, ved et Bud fra min
 Herre, befalet at komme did hen med endeel Sa-
 ger, hvor Herren laae med sit Folk, som skeede
 noget efter hans Afreise, saa reyste jeg med disse or-
 dinerte Sager derhen, forsynet med en Escorte af
 6 Ryttere, hvorfor jeg langt fra havde en Pros-
 spect, som fornøiede mig, som en Slave der førte
 Herrens Sager, secunderet af 6 bevæbnede Ryt-
 tere;

tere; thi Leyren var langt fra at see til, som en liden smuk Bye paa en stor Glætte, den yderste Runding af Leyren var nær en accurat Circul af hvide Telte, som langt fra lignede en Muur om en liden Bye. Jeg saae i min hele Tid der i Landet ikke noget smukkere Syn. I sligt Udtog, som Beyen med Prindsen gjorde, var hver Dags Rejse ikke meget lang; men om Morgenens igien, før Solen rejste, maatte alting være paa Muulæslerne, og Alfrensen gaae for sig naar der tredde Gang blev blæst af de store Bassuner. Efter haanden man kom til en liden Bondebye, som bestaaer af lutter Telte, blev Skatten indfordret, og naar de ikke havde at betale med, maatte de, som sagt er, levere enten Cameel, Hest, Oxe eller Saar; havde de slet intet af saadant, maatte en liden Dreng eller et Pigebarn leveres, som blev saaledes evig Slave, eller Livegen, men derhos bekom bedre Dage, end om de havde været hos deres fattige Forældre. Saa danne Reysen skeede et Aar til en Side af Landet, og et andet Aar til en anden Side. Paa disse Reysen var jeg fire Gange med, hvorved jeg fik see Stederne Mahomed, Biserta, Porto Ferino, Caravan (en gammel Stad) og Serid. Serid er mærkelig;

Kelig ved det, Landet bestaaer af lutter Sand, der
 vover intet uden Dadler, (det er Palme-Frugt.)
 Landets Folk lever ikke af andet end Dadler, med Cas
 meel og Gedemelk; De haver en andet, eller andre
 Creature end som Cameler og Geeder; det er den
 eeneste Kiødmad de have. Brød veed de ikke af
 at sige: de bringer aldrig andet til Tunis end Dado
 ler, hvoraf der kommer fra dem en stor Mængde,
 som gemeenlig er indsvøbt i Geedestind, saaledes,
 at en Green med denne Frugt er indsvøbt, hver i
 sit Skind; Denne omtalte Serid er ikke en Stad
 eller Bye, men en liden Provinds, og er den yder
 ste Grændse af Tunis Rige mod Sønden.

17de Capitel.

At reyse til det Tuniske Hof, som holdes i den li
 den Stad, Bardo kaldet, som ligger kun circa $\frac{1}{4}$
 tydsk Mil fra Staden Tunis, reyses paa en mes
 get jevn Bey, hvor man slet intet seer, uden et li
 det smukt Castel, som man passerer tæt forbi; same
 me er bygt efter Kunsten i mange Vinkler, og kaldes
 Gaspa, lidet bedre frem finder man en stor muret
 firkanter Vandpark, som af de Christne Slaver
 allene

allene er muuret, og Materialerne langt fra skal være didbragt, ligesaa af dem allene, udi meget tørre Tider, hentes derfra meget Vand, som skal ikke være meget godt. Man kommer derefter til Staden Bardo, hvor Hoffet holdes, og hvor Beyen med Prindserne residerer. Denne liden Stad har rundt om sig en tør Grav, 6 Alen bred og 6 Alen dyb, hvorover er 2 Bindelbroer, en paa hver Side af Staden, dens heele Omfreds fand circa være $\frac{1}{16}$ Mil i en Firkant; tæt inden om Graven er en Muur af 6 Allens Høyde, i samme Muur er gandske rundt om Muschethuller, hvor inden for er saa bred Muur, at en Mand magelig fand staae og lade sit Gævær, liden inden for denne Muur igien er atter en meget høy Muur, ligesaa med Muschethuller, og 12 smaa Casteller, som er bygget halv uden for Muuren; paa ethvert Castel er plantet 6 Metal Kanoner, af samme Casteller raabes idelig den gandske Nat igiennen, fra det eene til det andet: Balick hæ Balick. Den som er fremmed her, fand i de første Nætter ikke megen Roelighed faae, formedelst den idelige Raaben fra en Vagt til den anden. Naar man vil indgaae til Hoffet, passerer man over den eene Bindelbroe, igiennem

igiennem en Bagt af en Deel Soldater med deres Officerer, derpaa igiennem en Gade, hvor man næsten seer alleslags Haandverksboder, man finder og i samme Gade nogle Kaffehuuse, og alleslags friske Frugter er der at bekomme; ved Enden af denne Gade er et meget smukt Bad, eller Badstue, hvorudi alle Hoffets Renegarder, tilligemed de Christne Hoftienere, gaaer frit paa Beyens Beskøftning. Badets Indretning og Omgangen dermed skal nærmere erindres. Ved denne Gades yderste Ende er en Port, hvorudi opholder sig en Soldater Bagt; Naar man er passeret denne Bagt, kommer man ind paa en stor Plan: hvor den aarlige Kiempekamp holdes, som og nærmere skal erindres; fra denne Plan er Indgangen til Hoffets Borgaard, til Sieralliet, til Haven og til Hestestaldene; Indgangen til Slots Borgaarden eller Beyens og Prindsernes Bærelser, er saaledes: Fra ommeldte Plan stiger man op ad 6 Marmor Trappesteene til Hoved-Porten, ved denne Indgang, førend man træder igiennem Hoved-Porten, staaer to meget høye sorte Marmor-Ville-re, hvorpaa hviler et meget smukt Portal; saa snart man er kommen oven for Trapperne, eller in-

den

den for Villerne, har man paa hver Side en stor Sahl: den paa høyre Haanden Domhuuset, som der paa Lingva Franco kaldes Justitien; denne Sahl er circa 30 Alne lang, og 16 eller 18 Alne bred, meget kostbar og smuk ziiret: Gulvet er beslagt med graae Marmor Fliser, Bæggene betrukne med store aflange Kvadrat Marmor Steene af forskjellige Coleurer; endeel af disse Marmor Kvadrat Steene holdes for at være saa godt som lutter Algat; thi at see til, skulde man kunde med en Beistel udhugge en stor Mængde af forskjellige smukke Coleurer; ja man skulde snart falde paa, at de vare derudi indfattede; thi det synes ligesom at være en fin Abning rundt om dem, det seer ud som mangfoldige forskellige coleurede Citler var voren udi en egen frasthiellig Coleur Steen, og ere samme store Kvadrat Steene tilligemed disse omtalte Citler saa stærk sleben og poleret som en smuk Speyl: Taget er hvelvet og smukt ziiret med Gips Arbejde: I øverste Ende af Sahlen er opsadt Benens Stoel, som forestiller en fra Gulvet ophøyet Throne; dens ne er indvendig betrukket med rødt Fløiel og besadt med brede Guld Træsser; paa begge Sider af denne Throne er indfadt store Crystall Ruder af $1\frac{1}{2}$

Allens Hønde; uidentil paa denne Throne er smukt
 forgyldt Billedhugger- Arbejde. Paa denne Thro-
 ne indfinder Bønen sig hver Dag i Ugen, Freda-
 gen ungtagen, som er deres Hvile- eller Sabats-
 dag, hver Formiddag Klokken 9, for at høre Kla-
 gemaale, afhøre Bidner og sælde Domme; Paa
 hver Side af Thronen staaer hans Renegarder,
 som de fornemste i hans Hoff; Nedester Gulvet fra
 Thronen sidder hans Raad, som bestaaer af Mus-
 ti, det er de fornemste Geistlige, som voterer i Livs
 Sager, og 3 eller 4 Skrivere, som paa Stedet
 forfatter Dommen, hvorpaa Bødens Seglbeva-
 rer trykker Seglet under. Lige over for denne Sahl,
 paa hin Side af Indgangen, opholder sig den vagts-
 havende Alga, samt Bødens Seglbevarer, Bø-
 dens Casserer, med endeel andre fornemme Betien-
 tere. Mellem disse to beskrevne Bærelser er en
 Vagt af 20 Mand stærk, som ere af de bedste og
 udvalgte Folk, bestaaende af fødte Tyrker og gam-
 le troe Renegarder; Naar man passerer denne
 Vagt, gaaer man igiennem Hoved-Porten til
 Borgaarden, som er en accurat firkant, circa 30
 Alne i hver Side; Samme er belagt med smukke
 graae Marmor Fliser, udi Midten en stor meget
 smuk

smuk Marmor Vandkunst, og rundt om den heele Borgaard er ligesaa graae Marmor Pillere, 4 Alne fra hver Side. Bæg og i en accurat Firkant, hvor ovenpaa er smukke Bærelser, saa at man fand i Regnvejr derunder paa alle 4re Sider spadseere gandske tør; Udi den eene Huf paa Borgaarden er en Vand-Brønd, usigelig dyb og riig paa det deyligste Vand, hvoraf aldrig tages, uden for Beyen selv med hans Prindsen, hvorfor der er for samme et godt Laas, som allene Herrens Vandbevarer har Nøgel til. Lige over for Indgangen til Borgaarden seer man lige ind udi Beyens Audienſe-Sahl, som er hvelvet, og bygget i et Kors, og er næsten 40 Alne lang og bred; Denne Sahl er belagt med coleurede Steen Glišer; ligesaa er og Bæggene, men Taget eller Hvelvingen er gipset med adskillige smukke Tegninger af Blomster og Løvverk. Paa begge de andre Sider af Borgaarden er ligesaa saadanne Bærelser; dog ikke saa lange, men dog i et Kors, som forrige. Den eene paa venstre Side er Beyens daglige Tilholdssted, men den anden lige over, beboede den mellemste Prinds Mehammet; thi den ældste Prinds havde sit lidet Palæe for sig selv med sit Sierallie lidet fraeliggende,

liggende, dog inden for denne liden Bue Barboes Muure. Fra de 2de sidste ommeldte Sahle, nemlig paa venstre og høyre Side af Borgaarden, er Opgange til Overværelserne, eller 3die Etage. Fra denne Borgaard er ellers adskillige Ned- og Indgange til andre Værelser, saasom Nedgang til Sieralliet, Indgang til Spiise-Værelser, Nedgang til Haven og Heste-Staldene, og Opgang til en Prindses Værelser, som min Herre den Tid havde, hvor ligesaa var en liden Borgaard, belagt med graae Marmor Gliiser og Marmor Pillere, dog uden Bandkunst i Midten. Heele Borgaardens Vidde var kun circa 14 Alne i sirkant. Fra denne lille Borgaard er Indgang og Opgang til adskillige Værelser, hvorfra man og indgaaer til Prindsens Audiense-Sahle, og derfra videre til hans Sove-Gemak, og andre smaae Kammere og Stuer. Disse omtalte Audiense-Sahle, hvor Herrerne give Audiense, og opholder sig gemeenslig om Dagen, er ikke andre Meubler at finde eller see, uden nogle store forgyldte Spenle, 2de røde Fløvels Lehnestole, og et eller to Slag-Uhrer; I øverste Ende af Sahlen, hvor Herren selv sidder, ligger nogle lange med Uld stoppede Puder, hvorpaa er
over

overbredt røde Atlaffes Dækkener, hvorom er bre-
 de blaae Atlaffes Qvaringer; Aller inderst i Sah-
 lens Ende er en lægere og dybere hvælvet Udbygning,
 hvor Herren selv sidder paa lige saadan med Uld ud-
 stoppet Pude, men har desuden 3de opstaaen flige
 Puder, som er gemeenlig af rødt og guult blommes-
 de Flojel; Een af disse hviler han Ryggen imod,
 og de andre 2de, een til hver Side, at hvile Ar-
 mene paa. Paa disse Atlaffes Dækkener sidder de
 med Fodderne i Kors eller Kryds; Hvem som skal
 nyde den Ære at sidde ned hos dem af fremmede
 Europæere, som er vandt at sidde paa Stole, fal-
 der det meget besværligt; thi at sidde med Beenene
 udrafte, er en Skam der i Landet. For Dørren
 eller Indgangen hænger om Sommeren et tyndt
 stribt Silke Dækken, men om Vinteren et stribt
 Klædes Dækken; thi Dørene ere aldrig tillukte
 om Dagen. Om Vinteren ere disse Sahle meget
 smukkere at see til, end om Sommeren; thi Gul-
 vet er belagt med meget kunstige udarbejdede tykke
 Ulden Dækkener af forskjellige Coleurer; Bæggene
 ere betrukne med smukke udarbejdede Klædes Dæk-
 kener, som hægtes til hinanden; ellers seer man ik-
 ke, uden nogle store Messing Syhrfader, staaende

paa Gulvet med udglødde Kull udi, og for Døren et stribet Klædes Dækken, saa længe Vinteren varer. Paa den store Borgaard, eller den Plan, som er før man indgaaer igiennem Hoved, Porten, opføres hver Dags Eftermiddag Klokken 3 en Musik af 20 eller 24 Musikantere; Deres Instrumenter ere følgende, nemlig: Nogle med store Trommer, hvorpaa man paa det øverste Skind slaaer med en Stok, som har en stor Knop paa Enden, og paa det underste Skind med en Pistle; endeel af dem har hver sine to smaae Herpauker, ikke større end 12 Tommer i Diameter; andre har hver to Messing Plader, som slaaes mod hinanden; andre igjen blæser udi meget lange Basuner; atter andre igjen blæser udi Fløjter, som ligner i Lyd Clarnetter; og andre udi Tverfløjter. Musikken er ikke kunstig, men derhos ikke meget ubehagelig, naar man helst tænker paa, hvortil denne Musik skal ligne sig: thi den store Tromme skal forestille Canon-skud, de smaae Herpauker Musket-skud, Messing Pladerne skal forestille Sværd mod hinanden, Basunerne Hestefral eller Lyd, Clarnetterne og Tverfløjterne Menneskelyd og Skrig, hvilket alt forekom mig, efter deres Udrødning, temmelig rimelig

lig. Disse musiserende Personer stiller sig udi en halv Maaned lige for Hoved-Porten eller Indgangen til Beyens Residense. I denne Hoved-Port bliver den Tid hensadt en med rødt Flovel overtrukken Lehnestool, hvorudi Beyen sætter sig. Paa Siden af Beyen eller Stolen staaer en Siater og 2de Sians; Siateren skal være saa meget som en Herold i et andet Kongelig Hof, og Siausene som Høvduffer. Mellem Beyen, eller Stolen og Musikken maa ingen under Livs Straf passere, og omendskiont ikke udi Lehnestolen Beyen er tilstæde, maa dog Siateren og de 2de Siaus staae hver paa sit Sted; Kort sagt: alting maa gaae ligesaa ordentlig for sig, som om Beyen virkelig sad i Lehnestolen. Paa denne selv samme Plan skeer hvert Aar een Gang en Kiæmpe-Striid; Den bliver da saaledes opført: Grunden eller heele Planen bliver en Mængde bruun Sand paalagt til 2 Fommer tyk; Rundt om denne Plan stilles Soldatere, paa det ingen skal trænge sig paa Stedet. Til denne Striid melder sig dem, som vil stride, en eller to Dage tilforn; Naar Dagen og Tiden er kommen, kommer de anmeldte Personer tilsammen paa Pladsen gandske nøgne; dog har de paa sig en gul Skind

Buxer, som er saa spændt om Lønderne, at det neppe synes at være andet end den blotte Krop. Disse Stridende ere gandske igiennem oversmurt med Olie, saavel Buxen som Kroppen, saa at ingen Haand kand fæste paa dem. Sanden er udspreidt, paa det enhver af Kæmperne kand fatte Sand i Haanden, for bedre at kunde holde fast udi hinanden, saa og for at deres Legemer ikke skal faae Skade af en eller anden opstaaende Steen, naar de væltes om af sin Overmand. De bruger kun de blotte Arme, hvilke de fatter om hvilke Sted de synes best at kunde holde fast, og bruger kun deres Kræfter til at løfte og omvelte hinanden med. Den som faaer den anden omkaster paa Ryg i Jorden, har vunden Præmien, som er saare liden. Gemeenlig ere kun 3 Par, og kand ofte en Person Fæmpe med 2 eller 3, dog en af Gangen. En vis Person blev udi min Tid forbuden, ey oftere at indfinde sig til samme Strid, og det formedelt sine trædske og utilladelige Greb.

18de Capitel.

Deres Vandkunster, som ere mange og paa forskjellige Steder udi Hoffet, komme at springe paa følgende

følgende Maade: Paa et langt fraliggende Sted,
 circa $\frac{1}{2}$ Miil fra Staden Bardo, er et Vand-riigt
 Sted; der oparbejdes Bandet med Cameler, dog
 med een af Gangen: Denne Cameel gaaer for et
 horizontal liggende Hiul, dette driver et andet op-
 staaende Hiul, hvorpaa hænger to meget lange
 Toug-Bugter, som rækker gandske ned i Brøn-
 den, og hvorpaa er en stor Deel Læder Glasper el-
 ler Krukker af Pottemager-Leer og Arbejd, fast-
 forret. Disse gaaer ned om Hiulet tom paa een Si-
 de, og kommer op paa den anden Side af Hiulet
 fyldt med Vand, hvor de ved Omvæltningen fas-
 ker Bandet ubi en Rende. Fra denne første Rens-
 de løber Bandet under Jorden indtil en anden
 Brønd, hvor det atter igien paa forommeldte Maas-
 de bliver igien oparbejdet, saa at, før det kom-
 mer til Bardo og paa Slottet, har det adskillige
 Gange været oparbejdet. Det løber, som sagt er,
 under Jorden igiennem Rænder, sammensadte af
 Læder Glasper. Glasperne ere saaledes dannede, at
 Enden af een passer sig til en anden Flaske, hvor
 Enden indsættes og Ganten besmøres med Gips.
 I Hoffet sees disse Glasper paa adskillige Steder
 gandske blotte. Paa mange Steder, hvor Bandet

behøves, er store Messing Kraner, saasom, hvor der toes Klæder for Hoffets Tienere, i Badene, saavel som paa alle Bandhuuse, hvor enhver tapper sit behøvende Band. Man kunde her spørge, hvad de paa saadanne Steder bruger Bandet til; men Tyrkernes Religion fører med sig, at naar de har været paa Naturens Begne, maa de derefter toe deres hemmelige Steder. Deres Bader i Hoffet ere meget smukt indrettede, dog i Kostbarhed forsiellige. Det smukkeste jeg har seet, er nogle Miile udenfor Tunis, hvor Bandet kommer saa godt som faagende udaf Bierget; Der haver Beyen laadet indrette et meget smukt Bad. Gulvet og den midt i Gulvet firkantige Park eller Dam, Bænkene rundt om med adskillige Zirater, er alt af Marmor. Næst samme er Beyens og Prindsernes Bad i Bardo; det er ligesaa ziiret med sorte og graae Marmor Gliser. Næst dette er et Bad, hvor de Christne Hoftienere, tilligemed Hoffets Kene-garder, bliver acomoderet med andre honette Mænd af Hoffets Berienters; thi ordinaire eller gemeene Folk maa der ikke opvartes. Vi, som Tienere, maatte i det mindste gaae der i Badet 6 a 8 Gange om Uaret. Dette skeede, for at holde sig frie for

Svæder

Sveede, Lugt, hvilket holdes der af Herrerne for
 ufordragelig. Ved Badgangen gaaer saaledes til:
 Man kommer ind udi et Bærelse, hvor rundt om
 ere opmurede brede Bænke, hvorpaa ligger udsprede
 de Straae, Matter. I samme Bærelse er en tems
 pereret Luft, ligesom i en anden Stue. I dette
 Bærelse affører man sig sine Klæder indtil blotte
 Kroppen, og svøber om Lænderne en hvid Linden
 Salvet; Ligesaa en faaer man over Hovedet, som
 bedækker Overdeelen af Legemet. Man gaaer
 derpaa ind udi et andet Bærelse, som er meget
 varmt; Der er ligesaa opmurede Bænke, og midt
 paa Gulvet er en Forhøjning, circa 6 Alne i Fir
 kant, og $\frac{3}{4}$ Al. høi fra Gulvet. Paa den eene
 Side af dette Bærelse ere 3de smaae Kammere med
 Dørre for; Udi ethvert Kammer er en muret
 Steen Kumme, hvorudi man fand af 2de dertil
 indrettede Kraner komme foldt og varmt Vand
 sammen udi Kummen. Naar man er indkommen
 i dette Kammer, efterlader man sig den eene Sal
 vet, som man havde over Hovedet, over Dørren
 hængende; Man beroer der, indtil man svøder me
 get stærk. Man gaaer derpaa ind udi et endnu
 varmere Bærelse, hvor der er en Brønd med maa
 deligt

ligt varmt Vand, hvorudi Kun saa nedstiger, efter
 die samme Vand Kunielden bliver aftrappet. I
 dette sidste Bærelse soeder man mangfoldig meget;
 Man opholder sig der saa længe man synes det for-
 nøden gøres, eller saa længe man fandt taale den
 usigelige store Varme. Derpaa gaaer man atter
 igien udi forrige Bærelse, hvor man af en Bads-
 Svend bliver ovenpaa omtalte Forhøvning accom-
 moderet saaledes: Han Enger eller igiennemarbejder
 hver Lem; Han gior, at ethvert Leed maa give Lyd
 fra sig, eller et Knæk, ja ved hans Hæl, som han
 lader skride langs Rygbeenet, høres for hvert Leed
 et lidet Knal, indtil Halsbeenet, hvorved jeg bekom
 den første Gang ligesom en Skræk af Knallet. Alt
 dette gaaer, det eene efter det andet, ordentlig til, efter
 deres Regler. Til sidst river han det gandske Legeme
 over med sin Haand, hvorpaa han haver en Handske
 af et skarpt Stof, som ligner Skind af Haae. Med
 denne Handske følger den yderste Huud af Legemet,
 saa at man qvitterer den gandske Huud af det heele
 Legeme. Forend man kommer fra dette Sted,
 naar man er fra denne Badsvend expideret, gaaer
 man ind udi et af de 3de ommeldte Kammere; der
 er man eene; Her toer man sig fra øverste til nedre

ste med det Vand, man melerer i Rummen af
 varme og koldt. Imidlertid hænger tilreede paa
 Døren 2de tørre Servietter, som man tager om
 sig og gaaer ud i første omtalte Bærelse, der læg-
 ger man sig lidet ned, og derpaa gemeenlig forlan-
 ger en Sieurbet, det er Lemon-Saft i Vand med
 Sukker udi. Dette er Badstue-Mesterens mee-
 ste Fordeel han har af Hoffets Renegarder og
 de Christne Hoftienere, som man gemeenlig betaler
 meget dyrt. Naar man saaledes er expideret, paa-
 Klæder man sig og gaaer bort derfra igien. Efter
 saadan Badgang befinder man sig ligesom meer le-
 vende, læt i Kroppen og meere munter, saa at udi
 varme Lænder holdes det for meget sundt og nyttigt.

19de Capitel.

Naar Beyen eller Prindserne skal spise, som
 skeer altid meget hastig, gaaer det til paa følgen-
 de Maade: Midt paa Gulvet udi Spiise-Sahlen
 udbredes et blaat Liinlærrets Klæde. (NB. Udi
 Kampen, det er: naar de udrenser for at indfordre
 Skatten, bruges en rundskaaren Huslæders Huud
 i Steden for Liinlædet.) I Midten paa samme
 sættes

sættes en rund eller ottekantet Skammel, som er 12 Tommer høy. Rundt om denne lægges sønderes kaaret Brød og Skeer af Buxbom-Træ; Kniever og Gaster bruges ikke. Paa Skammelen bliver sadt en uden og indvendig fortinnet Kaaber Plade, 2 a 3 Alne i Diameter; Den har en liden forhøyet Kant rundt om sig. Paa denne Plade sættes Maden i dybe Tallerkener, som ere ligesaa af Kaaber, og fortinnet saavel inden som uden, og udi Midten en stor Kumme af samme Metal og Urbend. I samme findes gemeenlig en Grød, kaldes Ruskus, eller og en Slags Pudding. Uden om denne Kumme sættes de før omtalte Tallerkener, 20 eller flere i Tallet, uden nogen Orden; thi ofte kommer en at staae ovenpaa to eller tre andre, og ikke findes der meer end to eller tre med en Sort Mad. Den daglige Spiise er gemeenlig i den store Kumme, den omtalte Ruskus, hvor ovenpaa lægges endeel smaae Stykker meget fedt Faarefiod, eller og en Fierding af et Faar, hvorved gemeenlig følger den feede Kumpe, som bestaaer af lutter Fedt, og er at see til paa Faaret, naar det er levende, som et lidet Skuffel-Blad. Samme feede Kumpe bruges til at Enses ind i Groden eller Ruskusen, som

som de gemeenlig indføer hver for sin Bredd med
 deres eene Finger. Udi Tallerknerne er enten Rils-
 sengrød, kogt i Mælk, eller og Puddinger, Sup-
 per, steeget og kogt Kist, adskillig Slags Bødt,
 saasog alle Slags friske Frugter, som ere modnede
 eller den Tid spiselig. Rætterne ere delicate, dog
 er der kun lidet af hver Sort; men altid er der dog
 saa meget af hver Sort, at de Christne Tienere til-
 ligemed hans Pagier eller Renegarder spiiser sig
 mætte, og endnu fand een og anden af de Christne
 Tienere tage en Tallerken med sig til sin Landsmand
 som gaar i Arbejd og fand være for Haanden
 naar Maaltidet er ende. Gæsterne som spiiser
 med Herren, eller Beyen og Prindsene, sætter
 sig paa blotte Gulvet med Fødderne i Kryds, som
 Skræderne gøre, men Herrerne selv sætter sig
 paa en med Uld udstoppet Pude, hvorover er spred
 et Silke Dækken. Saa snart de har sadt sig, siger
 de det Ord: Bismellæhe! Det skal sige: udi Guds
 Navn! Og naar de haver spist, siger de det Ord:
 Hamdullæ! Det er: GUD være Lov! Naar de
 saaledes have sagt det Ord til Bords, griber de
 strax til med Hænderne, hvad de lyster. Risdma-
 den river de med Fingrene itu; thi Kniver og Gaf-
 ler

ler bruges ikke, som sagt er. De bruger aldrig
 den venstre Haand til Hielp, for at faae Riødet
 itue. Galder det dem for trædsk at faae itue med
 den enkle høyre Haand, lader de det heller beroe,
 end at de skulle hielp til med den venstre Haand;
 thi den høyre Haands Fingre skal udrette alting.
 De griber an med de to Fingre, og stopper imod
 med de tre øvrige. Til Suppemaad eller Saad,
 bruges Skeer af Buxbomtræe, men til Bred eller
 Pudding den blotte høyre Haand, som de meget
 behændig med de tre Fingre veed at danne til en
 Klump, som de kaster udi Munden. Hvad som i
 saa Fald hænger igien med Fingrene, ryster de igien
 op i Gader, hver for sin Bred. Til Maden drikker
 de foldt Band, naar de ere tørstige, som langes
 Herrerne selv i Porcellains Spulskaal, men de
 andre Gæster udi en Raaber fortinnet Skaal. De
 ver Maaltidet tales gandske lidet, og saa snart de
 ere mætte, reyser de sig og gaaer uden for Døren
 hvor deres Tøfler staaer, der finder de en christen
 Slave af de ordinære, som er Gaardskarl, med
 et stort Raaber fortinnet Bækken, og en ligesaadan
 Bandkande med Sæbe og Haandflæde, hvor
 Gæsterne toer deres Hænder, og spuler Munden
 efter

efter Maaltidet. Herren selv bliver ligesaa opbærtet
 af en af sine Christne Hoftienere, som inden i Spit-
 se. Sahlen frembringer ham et Bækken og en
 Band. Kande. Saa snart Herren har reyst sig
 fra Maaltidet, løfter man den heele Bord. Plade
 med alle sine derpaa staaende Tallerkener og Rum-
 men af Skammelen, og i ondt Beyr sætter dem
 ned i en Krog af Sahlen, men i godt Beyr tæt
 uden om Dørren under Hvelvingerne paa Bor-
 gaarden, som er inden om Pillerne; der sidder de
 Christne Hoftienere tilligemed Hof. Renegarderne
 sig ned paa samme Maade, som Barbarerne, med
 Fodderne i fryds, og hvem som ikke er lærd at sids-
 de saa, maa behielpe sig med at ligge paa Knæe,
 og maa ligesaa behielpe sig med blotte Fingrene,
 som forrige ommeldte Tyrker eller Barbarer. Hvad
 som lærnes af disse, tilkommer de ringere Christne
 Hof. Slaver, saasom Gaardskarle, hvoraf der
 ere mange; dog, naar de første have nogen Lands-
 mand forhaanden, af de, som gaae i Arbejde,
 tage de gemeentlig med sig fra Bordet een eller to
 Tallerkener, som de hvælver op i sin Landsmands
 Kuro, som han har dertil indrettet, med Gips
 indvendig besmurt, og som gemeentlig udenfor Dør-

ten af Borgaarden passer paa Maaltids · Tiden, naar han helst har Arbejd nær ved Hoffet inden den lille Stads Vardes Muure, og ligesom han fandt have adskillige Personer, som bringer ham noget til, saa fandt han og i sin Kuro have adskillige Sorter Mad iblandt hinanden i samme.

De Christne Hoftienere lader sig ligesaa opvarte af de ringere Christne Tienere, eller Gaardskarle; thi naar samme Hoftienere har spist, gaaer de ligesaa hen til den som opvarter med Bækkenet, Sæben, Vand · Kanden og Haandklædet, og toer sig. Saadan Function bekom vor Ober · Styrmænd hos min Herre; thi han gik i det første i Arbejd med andre ordinaire Slaver, saavel som de andre vore aldrige Matroser; men blev, efter et Aars Forløb, sadt til Gaardskarl, saa at det tilkom mig, saavel som de andre mine Medtjenere, at lade mig opvarte af ham med Haandtoeingene; men da han var en honet aldrig Karl mod mig at regne, og derhos havde opført sig, som Ober · Styrmænd ombord, mod mig meer honet end ventendes var, saa kunde jeg ey beqvæme mig til at lade mig opvarte af ham, men gik af den Aarsag heller til Vandkunstneren, og der toede mig. Derved vandt jeg meere Yndest af ham, end paa min Part kom.

20de Capitel.

Om Tunesernes Rettergang, Domme og Dommenes Udførelse.

Beyen indfinder sig daglig (Fredagen undtagen; som deres Sabbats Dag) om Morgenens Klokken 9 udi Domhuuset, ledsaget af sine Renegarder, sætter sig paa Domstolen, der ligner en Throne. Paa begge Sider af samme nedester Gulvet sidder hans fornemste Mustis, (som ere de fornemste og lærdeste Præster og Geistlige,) med Skrivere og Beyens Seglbevarer; Ved Indgangen staaer Soldatervagt, paa det Funt een af Gangen skal komme frem. Den Klagende, om han er af ringe Stand, kryber paa Knæerne hen imod Thronen, og maa i al Korthed fortælle sin Sag; thi ellers faaer han nogle ufordragelige Slag af dem, som til den Ende staae ved Siden af ham; Befindes hans Klage rigtig ved de Bidner, han fremfører, og som han har udenfor staaende i Bereedskab, og maa have Skicg paa Hagen, saa bliver, efter at Bidnerne ere afhorte, strax fældet Dom, saaledes som i 12te Cap. er meldt, og strax bliver den Paagiældende hæntet, som uden nogen Undskyldning maa lade sig afstraffe

afstraffe tæt udenfor Dombuuset, hvor altid findes en Mængde af tykke Vidster i Beredskab, samt de, som til saadant Arbejde ere udtagne. Naar det ikke er Døds Dom, bliver de dømte efter deres Stand, saasom: En riig Mand maa uden Ophold betale til Regieringen en Summa Penge, og faaer nogle Hundrede Slag; en ringere bliver straffet alene med Slag under Fødderne. Straffen er gruesom at see paa; thi skal en have 5, 6 til 700 Vidste Slag, som er almindeligt, seer man Næglerne springe af Tæerne, og bliver saadant Menneske efter Straffen bortslæbet som et Fæ. Er det Døds Straf, saa dømme Rusti eller de Geistlige. Dømmen fuldbyrdes strax; thi den dømte bliver uden Ophold bragt til Staden, og ophængt udenpaa Stads-Muuren; dog ere deres Døds Dømme forskiellige, som indrettes efter Forseelsen. Den mildeste Døds Dom er ved Sværd; den agtværdigste, at stranguleres eller qvæles med en Strikke. For nogle Forseelser blive de levende brændte; Rosner, som overbeviiises om Hoer med en anden Mand, druknes. Dette maa være nok om deres Rettergang; dog maa følgende Passage fortælles, som jeg har været øyensynlig Vidne til: Vi vare

udi

udi en næst hosliggende Have ude med Herren for
 14ten Dages Tid. Det hændede sig imidlertid
 en Dag, at 2de Hestedrenge kom i Trætte sammen,
 hvorover den eene spændte den anden saaledes, at
 han døde paa Stedet. Morderen blev strax greben
 og ført for Bøyen selv. Den døde Drengs Moder
 fik sin Søn's Død strax at vride; Hun indfandt
 sig strax og forlangte, at Morderen maatte dødes,
 som og skeede, nemlig: at Morderen skulde ophæn-
 ges i nærmeste Træe udenfor Haven; men imidler-
 tid steg Morderens Huusbond, som var en ansee-
 lig Mand i Bøyens Tjeneste, frem, og bød Mo-
 deren til den døde Dreng en anseelig Pengesum for
 sin Tjeneres Liv, hvilket hun afflog med Foragt,
 hvorfor Morderen blev strax udført for at hænges;
 Da han var kommen til Stedet, ventede de noget
 længe paa den, som hænge ham skulde, hvorfor
 han, som hænges skulde, forlangte en Pipe Tobak
 at fordrive Tiden med; Han bekom den, og den
 smøgede han med Smag, som vi alt saae, som stode
 i Binduerne (dog Bitterverkeue, som tiende for
 Binduer) paa Lyss. Slottet udi Haven, for at see
 hans Endeligt. Endelig angrede det den døde
 Drengs Moder, at hun ikke havde modtaget Pen-

gene, meente derhos, at det var for silbe; thi hun tænkte, at Morderen var allerede hængt. Dette spurgtes strax, hvorfor Morderens Huusbond tilbød hende atter de forhen budne Penge, hvilke hun gladelig modtog. Huusbonden lod strax en udløbe til Stedet med Ordre, en at erigvere Dommen, saasom den var forandret. Saasnart den Dødes Moder havde bekommet Pengene, blev Morderen sadt paa frie Fod, uden mindste Straf, og saaledes undgik Strikken. Den heele Sag passerede paa en Formiddag, saa at man seer heraf, at disse Barbarer expiderer deres Rettergangs Sager i største Hast, og en qvæler en Misdæder med langvarig Fængsel. Udi Staden Tunis residerer en Bassa eller Statholder; Han maa hver Dag afhøre Klager og sælde Domme, og strax ligesaa lader afstraffe; men hvis Sagen er betydelig, henviser han dem til Beyens Domstoel i Bardo.

Paa Forvene gaaer det meget snilt til; thi enten Riøberen er Christen Jøde, Moer eller Tyrk, fandt han kun udvælge af Sælgeren hvad han behøver, hvad enten det er Riød, Smør, Olje, Oliven eller andre Madvahrer, gaaer derpaa hen med Sælgeren til Beyers Boden, som er tæt hos
paa

paa Torvet, der sidder Beyeren, som uopholdelig maa veye Tingen og sige Tarten, hvorved baade Sælgeren og Kjøberen maa være fornøjet. Sælgeren selv veed ikke Prisen, uden saa er, han den Dag tilforn har været til Beyer, Boden, saa at der paa de Torve ingen fandt blive bedragen, om end han er fremmed, hverken med Bigt, Maal eller Prisen.

Hvorfor en Mand eller Brudgom fandt stille sig ved sin Kone eller Brud, fandt ligesaa regnes at henhøre til deres Love; thi, hvis Bruden ikke har sin Jomfruedom, hvorom en gammel Kone, som var nærværende da den kom paa Prøve, giver sit Santiment, maa hun taale, at Brudgommen forskyder hende igien; ligesaa og for, naar hun ikke bliver frugtsommelig og føder Børn; saaog for, hvis hun haver en ond Aande, og endelig for, hvis hun befindes eller overbevises at have haft Omgang med en anden Mandsperson.

21de Capitel.

Hvorledes Beyer eller hans Prindser giver Audience til fremmede Personer eller andre Christne Potentaters Ambassadeurer, skeer gandske simpelt saa-

ledes: Herren eller Beyen forsøger sig til Audiences
 Sahlen; Den, som skal have Audience, maa lade
 sine Skoe staae efter sig udenfor Døren eller Ind-
 gangen, som enhver maa giøre, ihvem han end
 er. Naar de indkommer, bliver de buden at sæt-
 te sig ned paa de paa Tyrkisk Maade brugelige
 udstoppede Puder, hvorover er Silke Dækkener.
 De bliver derpaa præsenteret en Koppe Kaffe, og
 saaledes er Audiences til Ende; Dog traf det ind-
 medens jeg var der, at en fransk Ambassadeur med
 sit Følge skulde have Audience. Denne kunde ikke
 lade sig overtale til at trække Skoene af, hvorfor
 Beyen lod ham til Audience tæt udenfor Døren
 paa Borgaarden, hvor der blev sadt to med røde
 Fløjel betrukne Lehnestoler for Beyen og ham; De
 andre af hans Følge maatte staae. Den største
 Stats var i slige Tilfælde, at alle hans Negar-
 der og Christne Tienere vare ifordte deres pyntelig-
 ste Dragt, og stode som i Parade paa begge Sider
 nedester fra Herren. Men naar en Ambassa-
 deur kom fra Storsultanen, eller som vi kalder
 Porten, som skeede hvert 3die Aar, (Dette ind-
 faldt 2de Gange i min Tid) saa skeede dertil store
 Præparationer; Sahlen kunde ikke rumme de,
 som

som paa saadan Tid skulle være tilstæde, hvorfor Audiencen skeed paa Borgaarden. Der blev sat to med rødt Fløiel betrukne Lehnestole, hvorom var store eller brede Guldræffer; udi disse to Stole sad Ambassadeuren paa høyre Haand, og Beyen i den paa venstre. Til denne Fest blev inviteret fra den fornemste til den ringeste af Beyens Raad, tilligemed alle Officiers indtil Soldater, saa at Borgaarden var fuld af Menneſter, og ikke kunde rumme de inviterede. Denne Ambassadeur bragte med sig fra Stor-Sultanen til Beyen en Kaftan, det er, en meget ſiid og viid Yder-Kiøle, med meget lange Ermer; dog er denne Kaftan af meget ringe Stof, men i Steden for at Beyen ſkulde iføre sig samme, iførte han sig en Guld Brocades af samme Skab og Størrelse. Ambassadeuren medbragte ligesaa et meget stort Brev, som blev for den gandske Forsamling høyt oplæst. Da nu disse Tyrster i Barbariet ſkal dependere af Stor-Sultanen, det heder og, at han indſætter dem til disse Værdigheder, ſaa frøgter Beyen sig, og er i ſørſte Angest førend han har hørt Brevets Indhold. Naar Brevet ſkal af den dertil ordinerte oplæſes, rensed baade Beyen og Ambassadeuren sig af sine

G 5

Stole,

Stole, derpaa skrigger Siausen (det er en Herold) af fuld Hals, at enhver skal tie, hvorpaa Brevet bliver høyt oplæst, saa at enhver kan høre Indholdet. Skulle nu derudi staae: at værende Bey har i en eller anden Maade forset sig mod Sultanen, eller handlet og dømt uredelig, saa staaer og derhos, at han skal tages af Dage, og den eller den sættes i hans Sted. Hvis saa skulde være, skeer Executionen strax paa Stedet af en eller flere der til bestemte Mænd, hvorfor Beyens Prindsere ere samme Tid paa et meget belejlig Sted nær ved den Port, som udgaaer paa hin Side af denne liden Stad Bardo, hvor de har deres bedste Heste sadlede, og ere selv i alle Maader tilrustet og beredte til at flygte, om det skulde falde galt ud med deres Fader, Beyen; Men saa snart Brevet er læst, og Indholden har været god, gaaer en hemmelig Rapport til Prindserne, som meget glade indfinder sig igien, saa og, naar Brevet er læst, bliver af de Christne Tienere ombaaren til den gandske Mængde Kaffe og Sieurbet. Af Kaffe-koppene kommer neppe den halve Deel tilbage; thi mange af de gemeene Soldatere putter Koppen hos sig, men med Sieurbetten gaaer det anderledes til; thi den bliver

Dem

dem tilbragt i Sølvs Skaaler, hvor de Christne have Dyene paa dem. Denne Drank, Sieurbit, er bereed af kogt Vand, Lemon-Saft og Sukker. Til denne Fæst bekommer de Christne Tienere et Par nye Skoe, foruden de, som de helst bekom aarlig. Saavel de Christne Tienere som Renegarderne, maatte til denne Fæst være iførte sin smukkeste eller bedste Klædning.

22de Capitel.

Da Beyens og Prindsernes Klædedragt tildeels er baade kostbar og commod, saa vil jeg beskrive den, saavidt jeg fandt erindre: Vinterdragten bestaaer udi: først at iføre sin Skjorten, som er af Linnen og Silke; Dette Lærret er kun $\frac{3}{4}$ Alen bredt, hvorfor mellem hver Bred indsettes en meget smal Kniplings Kant; Ermene ere meget vide, uden Linninger og Krave, en fin Hollandsklærrets Bux, som rækker ned til Anklerne, og er 5 a 6 Alne viid, der udenpaa en fin Klædes Bux, lige saa lang, men kun 3 Alne viid, en Klædes Brøstdug, som er til baade fremme og bag, saa den maa trækkes paa over Hovedet, der udenpaa en anden

anden Brøstdug, aaben fremme, med Guld Snorer nedester og Guldtraad Knapper, udenpaa igien en Kiøle, som rækker ned til Ankene, Ermene ere tilknæppet og rækker til Polsen, paa samme er ligesaa Guld Snorer til Knæbet, paa denne samme Kiøle ombindes et Silke Skierf, 6 Alne langt, som udi begge Ender er indvævet med Guldtraad, videre udenpaa denne side Kiøle paatrækkes en Trøye, som rækker et Spand nedenfor Skierfet eller Knæbet; Ermene rækker kun til Albuen. Denne Trøye har om Ermene og nedester fremme Hermelins Skind, hvorudi er indfadt sorte Hermelins Rumber; men ofte bruges i Steden for denne sidstommeldte en meget smid Kiøle, som om Ermene og fremme nedester er besadt med meget kostbare Skind af en meget stor Berdie. Udenpaa alt dette bruges gemeentlig en hvid fin Bayes Kappe, hvorpaa er en Hætte, som fastes over Hovedet for Kulde eller Uvejr. Paa Hovedet bruges en Linnen rød Hue, hvorumkring er bunden et Turban af hvid Nætteldug eller Kammerdug. Udi samme indsættes, lige over Panden, et Stykke Nætteldug med Guldtraad indvævet, sammenlagt saa stort som et Kortsblad, som staaer lige op i Bepret som en bred Gær.

Udi Haanden bærer de altid et Perle- Baand af
 rød Coral, som i Størrelse ligner et Catolff Bedes
 Baand, og bruges af Tyrkerne ligesom af de Ca-
 tolske, at læse et vist Tal Bønner efter; De discus-
 rerer, spiller Skakspil og andet saadant, og imid-
 lertid læser nogle smaae Bønner. Sommerdrags-
 ten er ligesaaledes dannet, som Winterdragten,
 men er af lættre Stof, saasom: Buxen af fint
 Linnet, og de andre Klæder af Atlas, Damask
 eller Taft, eller andet læt og fint Tøj. Paa Fod-
 derne bruges ikke andet, end først et Par guule
 Saffians Saakker, som bedække kun Fodebladet
 og Hælen op til Ankelen, og er saavel under som
 over et Slags Læder; udenpaa disse, guule Saffi-
 ans Tøfler med smaae Jern Hæler, dannet som
 en halv Maane; men naar de riider, eller er til
 Hest, for nogle Dage besynderlig, da ifører de
 sig en langt anden Dragt; thi da er Buxerne af
 Klæde, paa Beenene guule Støvle; men for en
 længere Tid at være ude, et Par Støvler af fint
 brunnt Læder med Guld broderet, som er lagt i mang-
 foldige smaae Ronker rundt om Beenene; Uden-
 paa disse trækkes et Par Ruslæders, som er oven-
 fra Fløven ned til Anklærne, og staar saaledes disse
 tvende

evende Tunger, en frem over og den anden bag
 over. Udenpaa disse Støvler spændes Sporene,
 som ere af Jern og i Jlden forgyldte. Disse Spo-
 rer ere ikke som de Europæiske; thi i Steden for
 den bevægelige smaae Stierne, staaer en Pig, som
 er 6 a 7 Tommer lang. En uersfaren Rytter kand
 lættelig jage denne Pig ind i Hestebugen; men de,
 som ere vandte der i Landet at bruge dem, river me-
 get behændig op og ned i Hestebugen, saa det giver
 sine Rister i Bugen. Paa den inderste side Kiøle
 iføres han en sort Fløvels Trøye, lidet længere end
 til Skierfet, som med Guld rigelig er besadt. Udi
 et meget kostbart Bælte, som er spændt om Livet,
 sættes hans 2de Guld-beslagne Pistoler, som og
 med Juveler er rigelig indfattet, og over Axelen
 hænger et med Juveler besadt Gehæng, hvorudi
 hænger en overmaade smuk og kostbar Sabel. Paa
 Hovedet har han da et couleuret Turban af Silke,
 med meget Guld indvævet, og endelig har han
 udenpaa alt andet en rød Klædes Kappe med Guld
 Træsser rundt om; dog kaster han gemeenlig Kaps-
 pen over den eene Skulder, saa at hans heele Stats
 kand sees. Han bruger denne Dragt kun een el-
 ler to Gange; thi den er meget ucommod; helst
 maa

maa jeg sige: at en saadan Prinds i slig Dragt og Stats er visselig baade smuk og kostbar at ansee; Han bliver og af Landets egne Folk, som sielden seer ham i slig Dragt, meget beundret. Slaus og Siaterne ere talte om tilforn: Slausen er gemeenlig en meget høi, smuk og anseelig Person, har en besynderlig smuk og kostbar Dragt: Hans meget side Buks er af Brocade, hans korte Trøje af Fløjel med Guld Træsser besadt, om Livet et Bælte, hvorpaa er fæstet smukke udarbejdede Figurer i Søl, hvorudi er indfattet adskillige rare Steene eller Juveler; Hans Sabel, som han bærer i et Gehæng over Skulderne, er ligesaa meget courieux; Hans Hoved-Buue er en høj rød Hue med noget hvid Kammerdug ombunden; bag i samme hænger ligesom en Grede eller Haarkam af Skikkelse, med tykke Guldtraad Frøndser; Udi Haanden bærer han en meget høj Stav eller Stok, som har en meget stor Søl Knap. Denne Person raaber, som en Herold, til Folket, naar Bøyn vil gaae i Domhuuset, og ligesaa, naar Bøyn vil stige paa sin Hest, for at ride ud. Bøyn holder to Siatere, som hjælper ham at stige paa Hesten, og gaaer fremmenfor ham, naar han gaaer i Domhuuset eller

eller Moscheen (Kirken.) Deres Dragt er ikke meget af Berdie, dog forskiellig af Skabning mod andre hans Berientere, eller andre Musselmænd; thi saa længe Sommeren varer, bruger de en meget siid Yder-Kiole af hvidt Linnen, hvoraf Fremparterne ere opfæstede under Liv-Bæltet; Buxerne ere af fint rødt Stof, som ligner Nanfin; dog ligesaa store, som andre Tyrkiske Buxer; De bruger altid guule Cassianske Støvler, som ere meget høyt optrækte, saa at Buxerne synes kun allene dybt ned mellem Beenene. I Haanden bærer de en høy Stav, hvor oven i er ligesom en Biele eller Dre; Paa Hovedet bærer de en Hue, som forommeldte Siaus.

23de Capitel.

Staden Tunis ligger tæt ved en liden See. Staden har rundt om sig høye Muure og Taarne. Gaderne ere meget uordentlige lagde; thi de ere baade meget smale, og løber i frumme og adskillige Slags Vinkler; de ere og meger skidne. Huusene kand ansees som Urest-Huuse; thi Binduer bruges ikke, men i dets Sted fuldkomne store firkantede Huller med Jern Gitterverk udi. Alt hvad man seer i

Staden,

Staden, ere uanseelige lave Bygninger eller Huuse med deres Indgange og omtalte Binduer, samt Haandværks Folkes Kramboder eller Berkestæder; thi andre Slags Kramboder sees ikke, uden gandske faa, og Muurene ere ikke i nogen Maade ziirede; Hvad Bygninger man seer af nogen Betydning, er Muscheerne og de fremmede Consuls Huuse, samt de Christnes Hospital, (hvor der om Søndagene holdes Prædiken,) med Baskens eller Statholderens Residence, som er et lidet gammelt Slot. Disse ere da lidet meer betydelige, formedelst deres Høide og Facong. Staden Tunis ligger, som sagt er, tæt ved en Søe; dog er samme ikke farendes for dybgaaende Fartøyer, men kun allene for fladgaaende Bærker. Denne Søe strækker sig ned til Søe-Castellet Guletta, hvor den løber sammen og bliver en Canal af 15 Favners Bredde. Ved Castellet over denne Canal er en Bom, som sluittes og aabnes for ind- og udgaaende Fartøyer. Ved samme Bom ere Bærentere, som efterseer de Kysendes Passer. I forømmeldte Søe, et Stykke fra Landet, er en Holme, hvorpaa er bygget et Lusthuus med nogle andre smaae Bæreller. Der holdes Kvarentin, om saa indfalder, at Kysende vil til Tunis, som kom-

mer fra et ureent Sted. Paa samme Holme underholdes endeel Strudsfugle; Der har og en Christen Familie, som ere Slaver, sine ringe Bærelser; De har Lysthuuset at holde reent, samt Strudsfuglene at oppasse. Deres Bygningsmaade der i Landet er særdeles; De opfører Muurene saaledes: Jorden graves op til 2 Alnes Dybde, og saa bred, som de agter at giøre Muuren tyk. Denne Grav fyldes med Gruus af smaae Steene, grov Sand og deslige, men nu og da slaes jevnroert Kalk derpaa. Denne Kalk bestaaer af Gips, som i stor Hast haardner, og binder Gruuset haardt sammen. Naar Graven er fylt, gaaer 10 til 12 Personer derpaa og tramper denne Materie tilsammen med Fodderne og en i begge Hænder holdende Stang med en Træ Klubbe paa Enden. Denne Tilpafning skeer alt med Sang og en accurat Tact af de Arbejdende, saa at naar en fremmed Person anseer disse arbejdende Personer, maa han tænke, at alle disse Arbejdere dandse; thi Hænder og Fodder gaae begge tillige efter Sang og Tacten; Samme er tildeels baade artig og lystig at see. Saadanne Arbejderes Løn er ikke meere end 6 Skilling for Dagen. Naar nu denne

Grav

Grav er vel tilpakkert eller stampet, opsættes, saa
 vel uden som indenfor Muuren, 6 sammenhæftede
 Bord eller Planker. 5 a 6 saadanne Tavler sættes
 hos hinanden. For at holde samme opsatte Tavler
 sammen, lægges tverts over firhugne glatte Stok-
 ker eller Bielker, som med Riiler eller Laas bliver
 hæftet, paa det ikke Pladerne eller Tavlerne skal
 falde fra hinanden. Derpaa fyldes disse Kasser
 med forommeldte Jord. Gruus og Gips, som æt-
 ter stampes sammen saaledes, som før er sagt.
 Saaledes holdes ved rundt om; Naar denne Om-
 gang er færdig, tages Tavlerne bort, løstes i Høj-
 den og sættes indenfor Riilerne paa de i Muuren
 tværliggende forhugne Bielker, derpaa lægges æt-
 ter Tverbielker, for at holde Kasserne eller Tavler-
 ne sammen. Kasserne fyldes og tilstampes, som
 før er sagt, runden om. Naar nu den anden
 Omgang er færdig, drives de underste firhugne
 Stokker eller Bielker ud af Muuren, og bruges
 paa nye oven over igien, da de øverste bliver de un-
 derste igien. Hullerne, som de uddrevne Bielker
 levner i Muuren, bliver uden og inden fyldte med
 Steen og Gips. Mærkeligt er det, at dette Muur-
 arbejdet inden saa Lange er saa haardt, som en

fast Muursteen. Alle Bæreller ere gemeenlig hvælsvede. Naar Muuren har sin Højde, gaaer Hvælsvingen for sig i saadan Hast, som maa beundres, og det formedelst Gipsets besynderlige og hastige Haardnelse; thi saa snart som man sætter en Muursteen paa den anden, hvor noget Gips smørges is mellem, staaer Steenen urygkelig. Naar nu saaledes Hvælsvingen er færdig, fyldes ovenpaa en Mængde Gruus og Gips om hinanden, som jævnes eller planeres med lutter Gips. Saaledes er da Bygningen færdig udvendig; Taget er gandske fladt og jævnt som et Gulv; dog rundt om en liden Forhøjning i Hjørnerne ere Udhugninger, hvor Vandet kand løbe af; Saaledes kand man spadserere ovenpaa Tagene med større Fornøjelse, end paa Gaderne, som ere meget skidne; Da nu Huuse ne ere tildeels ickun een Etage høje, og fraskiller kun lidet paa Hønden, saa kand paa sine Steder ofte Naboer med hinanden divertere sig paa tilfælles Taget med Spadseregang i frisk Luft. Huuse ne ere kun indvendig glat overstrøgne med Gips; dog ere samme i Hoffet og i endeel riige Mænds Bæreller udarbejdet og ziiret med Blomsterverk i Gipsen, dog uden Mahling eller anden Stafering.

24de Capitel.

Diffe Barbarer have iblandt andre af deres Skif-
te meget efter det jødiske Folk; thi naar et Kam-
mer, en Stue, eller noget andet Bærrelse bliver
fra nyt af opbygget, slagtes et af de bedste Saar
saa tæt ved Indgangen, at Blodet besprænger
Dortæskelen, og bliver ikke igien afstoet, men maa
staae, indtil det afslides ved Tiden. Ligesaa, naar
deres Paaske indfalder, slagtes og nogle Saar. Det
gaaer da saaledes til: Nogle Uger førend Paaske
udleder Herren selv nogle Saar, uden Lyde, som
straxen mærkes paa Bagdeelen af Ryggen med et
rødt Kors, og bliver da skildt fra de andre Saar,
indtil Tiden, da de skal ofres. Paaske-dags Mor-
gen gaaer Herren, som vil ofre dem, paa det ders
til udseede Sted, hvor han skærer selv Halsen over
paa dem, og derpaa toer sig; Om en slig Toeing
skal nærmere fortælles. Diffe Saar bliver da Skin-
det aftagen paa, og i tu hugget, og uddeelte til
Fattige; dog kommer en Fierdendeel af et af disse
Saar kogt paa Herrens eget Bord, hvorfra enhver
af Gæsterne spiiser lidt. En Maaned førend Ma-

homedanernes Naaste begynder deres Faste. Maaned, som hos dem kaldes Rammedan; den holdes af en ivrig Mahomedaner saa strængelig, at den gandske Dag i den heele Maaned, fra Solens Opgang til dens Nedgang, smager eller prøver han ikke det mindste paa sin Tunge, hverken af Spilse eller Drank; ikke en Priis Enuus. Tobak tager han, saalænge Solen er oppe. Da de nu paa dette Sted i Barbariet ikke bruger Klokker, saa er paa deres Muscheer eller Kirke. Tage, saavel som i Hoffet i Bardo, omkring paa Muuren ordineret Bægtene, som ved Raab giver tilkiende, naar Solen gaaer ned og naar den opkommer. Det er artig at see, naar det stunder til Aftenen; thi da seer man mange at staae færdige med Band. Kruffen i Haanden, for at drikke, saa snart som det første Ord lader sig høre af Bægterne. Dagen bliver i denne Maaned meest anvendt til Sovn. Strax Solen er nedgangen, spiises af Maden, som staaer alt tilreede; Ligesaa spiises igien mod Solens Opgang.

Hvad Mahomedanernes Gudsfrngt angaaer, ere de fleeste af dem, jeg har seet paa det Stæd, meget andægtige; Naar Bøns Tid er, eller paa
 hvad

hvad Tid det indfalder dem at beede, udspreder de,
 som ere uden Huus, (f. Ex. paa Landvejen,) sin
 yderste Kappe, eller det Svøb, han har om sig,
 som gemeentlig bestaaer af hvidt Baa, paa Jorden,
 og staaer lige op, vendende sit Ansigt mod deres hel-
 lige Stad, Mecca kalder, hvor deres falske Pro-
 phet Mahomet er fød, eller mod den Stad Me-
 dina, hvor han døde og er begravet, og da disse
 Stæder ligger Øster fra Tunis, saa er der dog
 mange, som ey veed at forklare andet, end at de
 maa vende sig mod Solens Opgangs Sted. In-
 den Dørre have de et Dække, eller Straae-Mat-
 te, hvorpaa de staaer, og ofte i Sonnen falder først
 i Knæ, derpaa lægger Ansigtet mod Jorden, og
 i den gandske Tid holder deres Finger i begge deres
 Øren, for at ikke lade sig forstyrre ved Hørellen af
 noget. Naar min Herre forrettede sin Bøn, blev for
 ham et med Udgarn og smukt Blomsterverk udar-
 bendet Dækken udspreed, hvorpaa han stod og ned-
 faldt, og tilsidst sad med Beenene under sig og læ-
 ste, hvortil han havde et af rød Coral Perle-Baand,
 som havde næsten saa mange Perler af Tal, som
 de Catolske Christnes Bede-Baand have; Men
 saa brugte og den gamle Bey (min Herres Fader)

samme Baand, naar han lod en afstraffe med
Pidske-Slag, for at tælle efter, da han lod en
Perle gaae for et vist Tal Slag, saa at den Paa-
gieldende en bekom hverken flere eller mindre, end
som tildømmet var.

Den Mohriske Nation i Tunis har og ved de-
res Giftermaale denne Skik; det gaaer saaledes
til: Naar en Ungkarl vil gifte sig, taler han sin
Moder til derom; Men hvis han ingen Moder har,
taler han til Moster, Faster, eller en anden gam-
mel Kone, som er bekiendt i Staden. Saadan en
Kone foreslaaer ham den hun fiender, den eller den
Mands Datter, som er saa gammel, er smuk, og
kand det eller andet udrette, eller forstaaer at giøre
eller arbejnde et eller andet Arbejnde, med saadant
videre. Han nævner da, hvilken af disse det maa
blive, skiondt han aldrig har seet hende, men maa
allene forlade sig paa Konens Fortælling. Naar
han nu er saaledes resolveret, taler han hendes Fa-
der til; Staaer Partiet Faderen an, accorderer
de to allene. Brudgommen indgaaer en Contract
saaledes: At hvis han skulle forskyde hende, skal
han betale hende en Summa Penge, saa eller saa
meget, ligesom deres Stand kand være; Ere de
af

af fornemme Stand, bliver Summen temmelig stor. Denne Contract beholder Brudens Fader; Med Bruden følger intet, hverken Huusgeraad eller Penge, uden de Klæder og den ringe Stads hun fandt have. Den beramte Bryllups-Dag forsamler sig saavel hans som hendes Venner i Brudens Huuset, hvor Mandes Personerne faaer sit Bærelse for sig selv, ligesaa Qvindes Personerne for sig selv, hvor ethvert Partie bliver tracteret. Naar Tiden er, advares Brudgommen at forlade sit Compagnie; Han ledsages da ind i Brudestuen, hvor han seer de forsamlede Fruentimmere, alle bedækkede med et tyndt Slør for Ansigtet. Han har endnu ikke seet sin Brud, og heller veed han hvilken en af disse forsamlede er ham bestikket. Alle Fruentimmerne gaaer da ud af Stuen, og kun alene lader Bruden blive igien tilligemed en gammel Kone af Selskabet. Bruden tager da Sløret fra sit Ansigt, og er dette den første Gang han seer sin Brud. Hans Function er da at aflæde hende; Imidlertid stiller den gamle Kone sig i en Kraae med Ryggen mod dem vendt, hvis intet Dækken eller andet er for Sengen. Naar nu Brudgommen har aflædt Bruden til det inderste, anmoder

hende at gaae til Sengs med sig, som hun ligesom foragter; dog lader hun tilsidst, efter hans Anmodninger, sig overtale. Naar de da er samlet, gaaer da en Kierligheds Strid for sig. Naar saadant er over, gaaer Brudgommen fra Sengen, og den gamle Kone dertil igien, som af Bruden forlanger Beviis paa hendes Jomfruedom. Hvis nu Bruden har været som hun burde, bringer den gamle Kone den med Purpur besprengte Linnen Dug i Fruentimmer-Stuen, hvor de, som der ere, flapper i Hænderne og raaber et Victoria over Brudens Tilstand; og hvis ikke Bruden var, som hun burde, og den gamle Kone er hendes Ven, saa veed hun nok Beskeed, og er betænkt paa Raad, hvorved hun indbilder Brudgommen, saavel som Giesterne, at alting er, som det burde være. Efter at dette er forbie, gaaer, saavel Bruden som Brudgommen, hver til sit Colegie og diverterer sig med Sang, Dands og Tractementter indtil seent paa Natten; Saaledes er da denne Bryllupsfæst til Ende.

I Tunis gifter en Mand sin Datter bort meget ung; Naar hun er 14 Aar gammel, holdes hun for at være mandvoksen. Hvis Brudgommen

er

er riig, eller i god Stand, fand han tage fire saadanne ægte Koner, dog maa han, efter deres Lov, ikke have flere, om han end kunde underholde 100; men han fand alligevel, som en reputert Mand, holde endeel Jomfruer til sine Koners Opvartning, som gaaer og maae gaae ham tilhaande ligesaa fuldkommen som en Kone, og ansees saadan Mand der, som en reputert Mand; thi Jomfruerne maa han ofte dyrt koebe; De ere gemeentlig Konegarder og ere hans Slavinder; Behager han dem ikke længere, sælger han dem til andre.

En Slave eller Slavinde fand, saavel den ene som den anden, faae sin Frihed, naar saafæer, som fæede imedens jeg var der, Beyers Moder (min Herres Farmoder) døde som en meget aldrig Kone; Da hun døde, bleve alle hendes Slavinder frigivne og bekom sit Friheds-Brev, og da hun blev ført til Gravstedet, som var circa $\frac{1}{2}$ Mil fra Hoffet eller Staden Bardo i et lidet Capel, fulgte alle hendes Slavinder med, og om Liigkisten, hver med sit Friepas, indstuffed eller hæftet paa et langt Rør, som de bare i Hønden, saa at enhver kunde see og tælle hvor mange hendes Slavinder havde været, og hvor mange de vare,
som

som havde ved hendes Død faaet sin Frihed. Denne Ceremonie skeede den Afdøde til Ære. Ved denne Begravelse blev en stor Hob Saar slagter og uddelte til Fattige, saavel som nogle Oxen, tilliges med mangfoldige Brød. Det er og en fastsadt Skik paa det Stæd i Africa, under Navn af Barbariet, at alt Qvindekion, indtil Landmandens Koner og Pigeborn, bruger uden Huus et Slør for Ansigtet, igiennemsigtig, eller i det mindste et Tørklæde, knyttet bag i Nakken, som skuler Munden eller Læberne, saa at om man paa Gaderne møder et Qvindemenneske med saadant Slør, som er gemeenlig sort, fand man ikke viide, hvad enten hun er sort, bruun eller hvid. Af dette Lands Qvindekion har jeg kun seet sorte og lysbrune. Af sidste Slag har deres Ansigter alle været regnet om Hagen med gandske sort i adskillige Figurer, paa samme Maade, som de Italianere giøre paa mange ordinaire Bøiemænd, hvoraf jeg er selv en. Saa dan Tegning fand aldrig borttages igien; Saa er og mig sagt, at de fornemme hvide Damer bruger Guld Godbaand om Anklerne, ligesom vort Lands Gruentimmere har brugt Guld Armbaand. Af slige Godbaand har jeg selv haft i Bevaring for min

min Herte; Samme vare som en liden Finger tykke, gandske runde og glatte som en trukken Metal Traad.

25de Capitel.

At tale om Landet i eller for sig selv, er noget, som jeg ikke nøyagtig kand beskrive; men saa meget jeg veed og kand beskrive om samme, er dette: Ved Søesiden viser Landet sig noget biergagtigt, da dog inde i Landet, saa langt jeg har været, nemlig til det Stæd, Sierid kaldet, hvor den uforlignelige gode Frugt Daddeler meest voxer, ligesaa og til en gammel Stad, kaldet Bekie, som kand regnes at være 4 a 5 Mile fra Søekanten, der seer man hverken Skov, Agre eller Eng, men kun allene tørt Land med nogle saa hist og her staaende Oliven. Træer med noget smaat Krat, hvorudi de smaae Reensdyr eller Steengeder opholder sig. Landets Folk gider ikke her at pløye og tilsaae Jorden, uden gandske lidet; Derfra kunde helst udføres af Hveede, Korn, Erter og Bønner med andet meer, men af saadant udføres kun et lidet Quantum. Alderes Brænde bestaaer af gamle Oliven. Træer og opgravede Oliven. Rødder. Landmanden lever

meest

meest af Frugter, Faarekød, Kameel- og Faare-
 Mælk, hvoraf de giøre gode Øste, som føres til
 Staden og sælges. Samme Øste smager meget
 rødt, som mueligens kommer af dens Fedme,
 eller af Kameel-Mælkens Smag, som ligner i alle
 Maader Gæde-Mælk; Den holdes for meget sund
 at drikke. Af Træl-Dyrene er først Kamelen,
 2det Muul-Eselet, 3die Asenet og 4de Heste,
 dog bliver de sidste ikke brugt til andet, end at ri-
 de paa, og er den Art Creaturer der i Landet meget
 smukke. Af vilde Dyr er først at regne Løver,
 som der gives mange af, særdeles paa et Sted,
 Blye-Bierget kaldet, hvor jeg med de andre, som
 fulgte Herren det Aar, gjorde Holt, og hvor alle
 medfølgende maatte opslaae deres Telte, der hørte
 vi deres stærke Brølen ved Natten. Fra samme
 Bierg fanges de Løver, som fra det Sted i Africa
 sendes til Europa, som skeede i Aaret 1748, da jeg
 baade saae og haandfarte en Løve-Unge, som var
 en større en en Hunde-Hvalp. Samme Løve-Unge
 blev, efter Sigelse, sendt til det Danske Hof i Høp-
 løpelig Tihukommelse Kong Friderich den 5tes Re-
 gierings Aare. At Bierget bliver kaldet Blye-
 Bierget, har en Doctor, en fød Sardinier, væ-
 ret

ret Marsag udi, fordi han foregav, at have besun-
 det ved Forsøg, at samme Bierg bestod af megen
 Bløe: Erh. 2det: Tigre, Bødd, Svine, med
 Bjørne, Ulve og Ræve har jeg ikke seet der, da
 de dog Kandskee ere der, saavel som andre Stæder.
 Af ædende Dyr maa først nævnes de særdeles gode
 Dren og Gaar, med de skionne og lækre Raaedyr
 eller Steengieder, og Caniner, samt en Mængde
 Land: Skællpadder, hvoraf deres Qvinder laver
 en meget god Fricase; Græshopper falder og i stor
 Mængde, hvilke fanges med et Næt og fastes levende
 ind i en Bager: Don, og saaledes bliver i en
 Hast steegt for at spises; ikke for at mættes paa,
 men kun til Tidsfordriv. Om de ommeldte Raae-
 dyrs eller Steengieders Fangst, som skeer ved Fale-
 ke, vil jeg melde Omgangen, hvorudi jeg fandt
 stor Fornøjelse: Den som fører Falken, er næsten
 den første Mand til Hest af det heele Selskab; Saa
 snart han bliver et saadant Dyr vaer, slipper han
 Falken, som straxens har Øye paa Dyret; Naar
 nu Dyret løber ind i et lidet Krat, for at skjule sig,
 gjør en Rytter en liden Larm i Krattet, hvorpaa
 Dyret forlader Krattet, og meget rask tager Flug-
 ten. Falken, som aldrig lader Dyret komme sig
 af

af Syne, daler imidlertid og forfølger Dyret; indtil den med en stor Force griber Dyret i Hovedet, og hugger sin Næb i Dyrets Skalde, som da staaer gandske stille og lader sig sagtmodig tage af Falkesoreren, som strax udskærer Dyrets Hjerte og giver Falken, som en Løn, det han strax fortærer med Appetit. Blandt de ædende Dyr, kand og regnes Kameeler; thi af sammes Kiød har været sadt paa min Herres Bord til Spiise, det veed jeg, og har selv spist deraf. Kiødet falder groft, dog ikke affmagelig. Det blev mig sagt samme Tid, at det var af de unge Kamele.

26de Capitel.

Al Frugter er først det største Slag, kaldes Karbuser, kand ligned med Næper, dog ikke af Skabelse. Af samme Jordvert (Karhus kaldet) følger gemeenlig endeel Stykker, tilligemed et Stykke luter Fedt af et Saar, med, eller paa Cuscus. Sade, som bringes frem med den anden Spiise. De omsiddende Gæster, tilligemed Herren selv, indknoer af begge Deele efter Behag, hver for sin Bred, udi Cuscusen (Brøden) med sine Fingre, hvorum er talt udi 19de Capitel; Dernæst er den
Frugt

Frugt: Vand: og Brød: Meloner, ligesaa en
 herlig Frugt; Vand: Melonen lædsker og koster
 om Sommeren; den er saa stor, at den fand veye
 6 a 9 Skaalpund; og Brød: Melonen fand lig-
 nes med en vassig Pære, og fand veye 3 a 4 Skaal-
 pund. Af Figener ere 3de Slag: En Sort ere
 runde, og af Couleur lysguul, og af Størrelse som
 et Æble, og blaae Figener, spidsig som en Pære,
 3de Slag, som der kaldes Fige d' Indie, de har
 udenom sig saa mange skarpe og spidse Tagger,
 hvorfor man ikke fand plukke dem af med Hænderne
 af Træerne, men maa dertil bruge et Slags Gaffel,
 eller Jern Forker, hvormed man faaer dem af Grees-
 nene eller Bladene; thi disse Figen-Træer fand siges
 om: De have hverken Greene eller Blade; thi man
 planter slige Træer saaledes: Man sætter kun et
 saa kaldet Blad, den halve Deel, i Jorden; Af
 saadant Blad igien udskyder et andet, eller et til
 hver Side; Af disse igien atter andre, saavel fra
 Siderne, som ovenfra, saa at disse Blade staaer
 paa sine Steder meget tæt hos hinanden. Disse
 saa kaldet Blade er circa af Skab som en ret
 Oval, $\frac{1}{2}$ Al. lang og 1 til 2 Tommer tyk; Man
 seer disse Træer uden Stamme og Greene; De

vorer saa tet, at man neppe kand see igiennem dem. Disse Træer bruges paa sine Stæder isteden for Gierder. Rundt om disse Blade vorer Frugten, saa at man kand tage af et Blad 4 a 8 Figener. Disse Figener kastes udi et Karr Band og skrubes af med Vimer, saa at alle dets spitse Tagger kommer af, eller gaaer bort, og saaledes derester kand haandfares; Det er en særdeeles lækker og nydelig Frugt. Bricocoli, eller Persico, vorer der ligesaa, men ikke i Abundance; men Viindruer, baade blaae og hvide, samt Apelscorser, Pommearanker, Apelsiner og Citroner, hvoraf er baade søde og suure, vorer der i Overflødighed; Æbler og Pærer ere ikke fast saa mange af; thi jeg erindrer ikke at have seet eller spist af den Slags Frugt den Stæd i Africa. Mandler vorer der meget af; Kirsebær meget lidt; Valnødder og Hasselnødder har jeg aldrig seet der; men i dets Sted vorer der et Slags Frugt, kaldet Gestucker, smager særdeles god, og bruges som Nødder til Tidsfordriv; Af Skab ere de som en stor og tyk Plomme-Steen, har et meget tyndt Skal, som lader sig lettelig fløve mellem Tænderne. Der findes og en liden Slags Frugt, som jeg ikke veed at give Navn, ligner

ligner næsten smaae Kogn: Bær. Sukker: Rør blev kun som en liden Presang bragt til Hoffet, saa at af samme ikke noget af Betydendhed der maa vore. Hvad endelig Landmanden eller Bonden fører til Byen for at sælge, er Tobak af en maadelig Bonite, og heller ikke meget; Viindruer, Oliven, Apelsiner, Citroner, Apelscorser og den delicate Frugt Daddeler, som vore paa Palme: Træer, hvilke, efter Sigelse, maa blive 100 Aar gamle, førend de bærer Frugt, og er af disse Træer baade Hun: og Han: Slægt; thi paa Han: Træet vore kun allene smaae Kvaster, hvorudi hænger endeel Kierner. Man tager een eller to Kierner af samme Duff eller Qvast, gjør en liden Kløft i Hun: Træet med en spids Kniv, og derudi indsætter den omtalte Kierne, eller Frøe, hvorefter Hun: Træet bærer Frugt. Bonden, eller Landmanden, bringer adskilligt andet til Staden, hvorom jeg ikke ret vist fandt melde; Men Fisk, et meget skønt Slag, vilde Fugle, med Høns og Duer, Raaedyr og Caniner, samt mange Slags grønne Urter og Raal, føres af dem til Staden.

Til dette Capitel, som taler om ædende Sager, vil jeg erindre endnu et Slags levende Søe: Urter,

som er: Soe, Snigle i deres Skal, og et andet Slags smaae flade Musler; begge Deele have en god Smag. Af det Band, hvorudi disse Soes Creature ere fogte, laves en velsmagende tynd Grød ved Macron, Gryn. For at udrække Sniglerne, bruges en lang Naal; men de fornemme Musselmænd, eller Mahometanerne, bruger deres hos sig havende Stielpadde Dre, Skee, som er meget Spids (til Tandpilker) i den eene Ende. Samme glemmes af dem altid i deres Turban, hvor de stikker den ind. Da (de ikke fuldkommen modnede) Hvede, Ax fandt og indsluttes under Landets Frugter, fandt jeg her melde om samme: Slige Hvede, Ax er circa 6 Tommer høy, og en Tomme tyk nedentil, spids til øverste Ende, som jeg ofte der i Landet har spist saaledes: Axet stikkes i Laage og sættes ind paa en spids Vind, vender det derpaa om en liden Tid mod Jlden, hvorpaa efterhaanden springer Hull paa hvert Korn, som sidder rundt om fra Ende til Ende, og det saa tet paa hinanden, at kun en tynd Huud skiller dem (Kornene) fra hinanden. Naar saa ethvert Korn er itusprukket, er der i hvert Korn et melsagtigt Bæsen, meget nydelig, og en god Spiise. Bilde Fugle ere
der

der adskillige Slag; fra de største af ere Struds-
fugle, som der holdes tamme paa en liden De, som
ligger i en lille Sø mellem Søe-Castellet Gulletta
og Staden Tunis; thi fra Gulletta, som er tet ved
Indløbet af Søen, passerer man igiennem en Ca-
nal forbie Gulletta. Denne lille Sø, som rækker
sig ret under Staden Tunis. Igiennem Canalen og
i denne omtalte Sø fandt kun smaae Bærker flyde,
thi der er meget grundt. Paa den derudi liggende
De har en liden Familie af Christne Slaver sin
Boepæl og Ophold, som den Tid var af de paa Es-
landet Tabarca fangne Familier, som har kun der
at opvarte disse Strudsfugle med endeel andre tam-
me Fugle, saasom Gæs, Vender, Ralkuner og
Høns, samt et lidet Lusthuus at holde reent til
Prindsernes Tieneste, naar de for Placier lader
sig roe hen til Den, for der at nyde frisk Luft, og
tage i Betragtning disse Fugle med deres Unger,
naar den Tid er. Næst Strudsfugle af Størrelse,
har jeg seet ude i Landet meget høpbeenede sneehvide
Fugle, hvilke jeg holder for, at det var Svaner.
De ere der saa tamme, at de neppe gaae af Benen
for nogle Ryttere. Disse Fugle maa ingenlunde,
under Livs Straf, stundes, hvoraf jeg slutter de

ere blevne saa tamme. Disse samme Slags Fugle holdes for af Landets Folk at være hellige Fugle. Et andet Slags Fugle falder der og, som store Kropers Størrelse, som ere sorte og hvide, under Navn af Pernicie, tilligemed Duer, tamme og vilde, og et Slags, som smaae Kramsfugle; og Vender er der ligesaa; men af disse 2de Slag veed jeg ikke at have været frembragt blandt min Herres anden Spiise.

27de Capitel.

Der udi Landet er et Slags firbeenede smukke smaae Creature, 4re a 6 Tommer lang, uden Halen, som er meget lang. Deres Couleur er en Blanding af grøn og guul, giver et Skin fra sig, som Morild, og skal ligne en Crocodil, som jeg aldrig har seet. De holdes levende hos mange til Fornøjelse, formedelst deres Smukhed. Skorpioner er der i stor Mængde, ere meget giftige, og ved deres Stik gjør stor Skade, og forvolder ofte Døden. Deres Størrelse er kun 1 a 2 Tommer lang. Paa Enden af Sterten har de en frum Brodd, af en Angels Skab, hvormed de gjør Skaden og udskyder Giften; De have ingen Dyne,
de

de gjorde mueligens helst større Skade. Hvad jeg har seet af disse skadelige Creature, er følgende: Da vi engang var om at opslaae min Herres Telt, som laae udhalt paa Jorden, og vi var om at løse de Baand, hvormed den var sammenbunden, blev en af mine Medtjenere stukken i Gommen paa den længste Finger, hvorover han gav et høyt Skrig, og da de nærværende sluttede strax af hans Beretning, at det var et Scorpion, Stik, saa bandt de strax tet ovenfor Albuen hans Hals. Tørklæde meget stramt om, og derpaa hentede en af min Herres fornemste Renegardere. Det var den samme Person, som vilde lade give mig Hug i min Herres Fraværelse, da jeg havde været ude i Haven, for at samle lidt Salat, som før er meldt om i 12te Capitel. Han curerede min Medtjener paa følgende Maade: Han spyttede allene i Hænderne, og dermed strøg Patientens Arm nedester fra Albuen. Dette holdt han længe ved, nemlig at spytte i Hænderne, og med den Bæde at stryge nedester Armene. Han strøg saa længe, indtil han endelig kun strøg den Finger, han var stukken i. Patienten forsikrede, at det var, ligesom noget løb ud igennem Gommen, hvor han var stukken. Saa-

ledes blev han den Gang cureret og befriet fra Døden. Mig er forsikret, at efter et Scorpion-Stik døer man inden 24 Timers Forløb, hvis ikke strax ens faaes Hielp. Paa det ingen skal tænke, at dette ringe Middel var et Hexterie, saa vil jeg berette de derom ukyndige, hvorfor det har sig saaledes: Denne Person, og mange til ham lærer fra Ungdommen af at tygge eller spise Scorpion-Græs, i Begyndelsen kun et Blad, men efterhaanden alt meer. De lærer sig saaledes at æde giftige Blade, ligesom andre der i Landet lærer fra Ungdommen af at tygge Opium, (en sterk Gift,) som virker hos dem det samme, som hos os, en Glaske Biin eller meer; thi de bliver deraf først munter, derefter druffen, og endelig meget søvnig. En fornemme Mohr, eller Tyrk, bærer altid hos sig en liden Daase, hvorudi han haver sine Opioms Rugler, som han baade selv, naar han er i Compagnie, tager i Munden, og byder sine Compagnons ligesaa deraf. Den, som saaledes currete min Medtiener, saa jeg ofte spise en heel Haand fuld saadant giftigt Græs, som han med megen Umage maatte leede efter. Han forsikrede os, at samme Urt smagede ham særdeles god og behagelig; men gldrig lod han os betragte

betragte Bladenes Skab, som vare meget smaae; jeg fandt altsaa ikke beskrive deres Skikkelse. Af disse omtalte Skorpioner ere der alt for mange, hvorfor Indbyggernes Drengedrenge have i Tunis en meget artig Anstalt til Skorpionernes Afsonelse; Den er saaledes: En vis Maaned udi Aaret forsamler disse Drengedrenge sig, hver udi sit Naboslav, og har med sig nogle lætte Stiger, som de opsætter mod Muurene, og inquirerer de derudi værende Huller, hvor de ofte udtager endeel. De ere derfor iførte et Slags Handsker, som Skorpionen ikke fandt igiennemstikke. Slangor ere der og i Landet, som sagdes ikke at være giftige; Jeg har heller ikke seet nogen Slange eller Orm. Af Møg bliver man ofte om Natten saa plaget, at man neppe faaer mindste Ro at sove, hvorfor man gemeentlig bruger, i Steden for et Overdækket, et Lagen, hvormed man skjuler saavel Ansigtet som Kroppen. Sammes Overmen gjør idelig en Lyd for Drengene, som er meget ubehagelig, og forholder et Menneske at sove.

28de Capitel.

En ordinaire Slaves Omstændigheder i Tunis er saaledes: Har han intet bierget af det han eyede for-

end han blev tagen til Slave, maa han lade sig
 noye med det en saadan Slave tilstaaes af Regie-
 ringen, som er, hver Eftermiddag en liden Portion
 Brød, og et Brød af 2 Skillings Verdie; men
 har han noget i Behold, fandt han for 2 Skilling,
 enten i Figener, Blindruer, Meloner eller anden
 Frugt, gandske vel måtte sig, med lidt Brød til.
 Har saadan Slave noget i Behold, eller fandt ere
 hverve sig lidt med sine Hænders Gierninger, eller
 og af reysende Personer tigge sig noget til, fandt
 han i en Hast, om han helst er et sparsommeligt
 Menneske, snart blive regnet som en ordinair Bor-
 ger, og det saaledes: Han maa først give sin Over-
 dian (Det er en Mohr, som følger Slaverne frem
 og tilbage under deres Arbejde, og gaaer altid med
 en Pidske i Haanden, for at faae Slaverne at gaae
 fort, og udrette hurtig det, dem er befaleet) en
 Douceur, hvorfor Overdianen skaaner ham me-
 get. Slaven maa atter give Overdian Bacie no-
 get; (Overdian Bacie er den, som over alle Sla-
 ver har det høieste Opsyn, og som maa staae til
 Ansvar for disse ordinaire Slaver;) Hos ham for-
 langer Slaven at være frie fra Arbejde i en Tid,
 hvorfor han betaler Overdian Bacien 2 Carub for
 Dagen,

Dagen, det er 6 Skilling Danske. Naar nu dens
 ne Slave er frie for Arbejde, fand han koebe et
 Læs Biindruer for meget faa Penge. Af samme
 pærser han Biin, og sælger den igien gandske nye,
 saavel til andre Christne Slaver, som til gemeene
 Mohrer eller Tyrker, som i smug og i stor Hast
 udsømmer en Flaske; Paa saadant Arbejde fortie-
 nes 100 Perolerto. Han koeber en anden Dag
 dobbelt, og deraf pærser han ligesaa Biin, som han
 altid bliver hastig af med, med god Fordel. Til-
 sidst betaler han aarlig for sin Frihed, og slaer
 ordentlig Berts- eller Biinhuus an, hvorved han
 i endeel Aar fand blive i Stand til at løse sig selv af
 sin Slavestand. Jeg har kiendt den, som ikke kun-
 de vente at blive udløst, eftersom han var en Neos-
 politaner, af meget fattige Forældre; men paa saa-
 dan Maade udløste sig selv, ved en Consuls Hielp,
 som foregav, at have Ordre at accordere om hans
 Løsning. Hvis de forstaaer at arbejde noget betyde-
 ligt med Hænderne, fand de og derved blive befriet
 fra Arbejde, naar de kun daglig betaler 2 Carub til
 Overdian Bascien, som derved finder sin Regning.

Bore Skibsfolk, som gik i Arbejde, havde
 sine gode Dage, saaledes: Hver Fredag, som er
 Maho-

Mahomedanernes Hviledag, da enhver Slave er frie for at gaae i Arbejde; Den Dag gav vore i Arbejd værende Landsmænd og Slaver en ringe Penge til Overdian Bascien, for at have Frihed at gaae hvor de vilde i Staden. De gik da den Dag til den Svendske Consul, (som nærmere skal tales om,) hvor de bekom et godt Maaltid Mad og Vin dertil, tilligemed hver Person 4 Carub, som er 12 Skilling Danske. Dette vedholdt den ne brave Svendske Mand i alle de 3 Aar, som disse vore Skibsfolk vare der. Arbejdede de i Hoffer, eller inden Bardoes Muure, saa kom de, tilligemed andre Italienske Slaver, til Borgaardens Port, hver med sin Kurv; naar da vi, som Hof-Tjenere, havde spist, tog hver af os med sig en Talskerken Mad, løb hen til Porten og slog hver sit ud i deres Kurv. De bekom saaledes baade Kød, Fisk, Frugt og Brød tilsammen i en Kurv; thi jeg kunde tage en Sort Mad, min Landsmand en anden Sort; Alt dette blev slagen i største Hast i deres Kurv, saa at han, som annammede det, maatte, naar han kom til de andre sine Landsmænd i Banieren, sortere det, førend de med Smag kunde spise det. Deres Mad. Kurv var indrettet til

til dette Brug ; thi den var indvendig glat gipset.
 Den Svendske Consul i Tunis, hvorom lidet er
 talt, bør jeg give den Ære, ham tilkommer ; Han,
 med sin Kone og Børn, var et gudfrøgtigt og me-
 get honet Flok ; Vi, som Morſke, ventede ikke at
 nyde ſaa meget Godt af dem, ſom vi virkelig nød:
 Førſt antog de vores Capitain til Huus hos ſig,
 ſaa fuldkommen ſom deres egen Søn ; de klædte
 ham den gandske Tid ſmukt efter hans Stand ; de
 ſpiste ham med ſit eget Bord, og nød i alle Til-
 fælde Mad, Drikke og Lene 2c. liige med deres egen
 Søn, ſom var hans Jevnlige i Alder. Samme
 var en meget berøft, fornuftig, gudfrøgtig og ær-
 bar Perſon. De købte alle de Bøger, ſom de
 kunde overkomme, ſom vi havde miſt, da vi bleve
 fangne ; de bleve os igien af dem foræret. Jeg for
 min Part, bekom igien af dem alle de Bøger,
 hvorudi fandtes mit Navn. Vore Folk, ſom gif
 i Arbejde, hvad de nød, er talt om. Naar vi
 udi Hoffet en eller anden Gang kunde ſaae Frihed
 at reyse til Staden, nød vi hos dem megen god
 Spiiſe, med Vin og meere, og altid vare velkom-
 ne ; de omgif os, ſom om vi havde været deres eg-
 ne Børn. Deres Datter var nyeligen død, da
 vi

vi kom til Tunis. De fleste Slaver, ja Mohrerne selv, kunde ikke noksom berømme hende for sin Godhed; Hun havde, efter manges Sigelse, hver Fredag uddeelt til de Christne Slaver og fattige Mohrer meget betydeligt, saa at mange beklagede hendes Død. Disse ordinaire Christne Slaver bekom til at skiule sig i, ey andet, end groft Badmel til en liden Bux og Trøye, uden mindste Linner.

29de Capitel.

Beyen af Tunis, ved Navn Ale, havde 3de Sønner, Tunis, Mehammet og Selemang. Tunis var meget barbarisk og af et groft Gemyt, ubetænksom og meget upoleret. Mehammet, den anden Broder, eller den yngre, var af et lystigt Temperament, vilde gierne efterabe i nogle europæiske Videnskaber, men ey kom til nogen Fuldkommenhed i noget betydeligt. Den 3die eller yngste Prinds, Selemang, som var Auteurs Herre, var af Alder circa 35 a 40 Aar, vel voksen, søer af Lemmer, blank (hvid) og skær af Huud, som den smukkeste Nordmand, smukt Ansigt, med et sortbrunt Skæg, af Gemyt betænksom, mild, eftergivende og goddædig; Han anvendte sin Fornuft til alt Nyttigt, og til hvad han kunde fornøye baade sig selv og andre med. Han havde af en Uhrmager fuldkommen practiseret at istandsætte uduelige Romme Uhrer, hvorfor han ofte tilkiøbte sig bedervede og ubrugbare Romme-Uhrer, satte dem i fuldkommen Stand,

Stand, og saaledes forærede sine Yndlinger af sine Hof-
 Dagier eller Menegarder dem. Han desilerede mange
 Slags vellugtende Blande og Spirituser, som han selv for-
 brugte meget af til Raqvering, det han forstod i Grunden,
 og laborerte meget udi. Han forstod smukt at dreje i El-
 phenbeen, Barlsheen og Coral; Ved saadant Arbejde sad
 han paa en lav udstoppet Uld-Pude, hvorover var lagt et
 smukt Silke Dækken; Ved sligt Haandarbejde, hvorved
 han fornøiede sig, maatte altid en Christen Hoftiener være
 hos, enten for at kiole ham med en smuk Fær-Vifte, eller
 for lat gaae ham tilhaande, hvorfor jeg altid, naar dertil
 kunde gives Lejlighed, indfandt mig med Fornøelse, og i
 slige Tilfælde befandt jeg, at han meget gierne saa mig
 staae hos; thi som jeg selv forstod noget lidet smaat Dreje-
 Arbejde, observerede jeg, hvilket Dreje-Jern han behøve-
 de, og saa efter, hvorfor jeg ofte rakte ham Dreje-Jer-
 net, førend han selv pegede paa det, eller forlangte det, og
 havde jeg kundet tænket ret, havde jeg vist foreslaget ham,
 at indrette en saadan (hos os brugelig) Kunst-Drejebænk,
 og lært ham, saavel med Skrube-Dreying, som anden
 Dreying, og derfor vist havde nødt en raisonabel Douceur,
 tilligemed hans Gunst og Yndest, den jeg alligevel havde;
 Kort sagt: Han var meget hændig, og vilde gierne lære
 alting, hvorfor han raadslog gemeenlig med en Uhrmager
 og en Apoteker, som begge havde deres frie Logie og Bæ-
 relser udi Hoffet til Bardo. De vare begge Genuesere af
 Gødsel. Efter Sigelse havde han (min Herre) 5 ægte Ko-
 ner, foruden endeel Medhustruer, som vare Slavinder.

Han

Han drak gierne Viin, dog deboucerte han ikke derudi; men naar saa var, han vilde drikke Viin, gjorde han det i smug, under en smuk Musik af Citar og Sang, udi et Kammer, hvor ingen, uden han selv og hans Fortroeligste, maatte være tilstæde. Viinen blev gemeenlig ham af en troe Christen Slave, som var en af hans egne Tienere, tilbragt; Samme Tjener havde og Lequeur-Glasfer i Bevaring, det Herren og sandt Smag udi, skiont saadanne Dranker og Spirituser er forbuden af deres falske Prophet Mahomet. Havde han taget noget formeget til sig udi saadant sit Compagnie, blev jeg paaraabt, som var Sverda Colso, (Klædekammer-Vogter,) at Herren vilde gaae i Badet, hvorved jeg ofte forhvervede mig en fierdendeel Ducat, som sagt er tilforn udi 13de Capitel. Dette følgende viser og en Fortroelighed han havde til mig: Han kiøbte en liden Slave, circa 10 Aar gammel, en Gregorianer af Gødsel. Denne blev omstaaen, og kaldet Ale. Denne Dreng blev given mig i Opson, og ligesom i Bevaring. Han maatte ikke (efter min Herres Befaling) omgaaes med nogen anden, hverken Christen eller Renegard, (skiont samme var hans Eigemænd, saavel Slave, Livegn, som Paggie,) uden min Nærværelse. Herrens Godhed, Sagtmødighed, og den Yndest, han havde for mig, gjør, at jeg ved hans Erindring fandt ey andet, end velsigne ham endnu.

Læs mere om projektet på:

www.kb.dk/EOD

www.books2ebooks.eu

Om EOD-projektet

“eBooks on Demand” (EOD) – på dansk “eBøger on Demand” – er et europæisk samarbejdsprojektet, der blev indledt i 2006. Det omfatter 14 national- og universitetsbiblioteker fra hele Europa og finansieringen sker bl.a. via EU.

Projektet har gjort det muligt for brugere af Det Kongelige Bibliotek at bestille ældre bøger som eBøger på nettet via REX. På længere sigt vil brugere på denne måde få adgang til millioner af bøger på nettet fra europæiske biblioteker leveret i digital form som søgbare PDF-filer – såkaldte eBøger.